

د هوپو کتابونه د ابتدایي سواد زده کړې نصاب د لومړني ښوونځي ښوونکو لپاره

۲ ټولګي - ۲ کتاب

د احمد شاه پوهه
یوه افغاني افسانه

لېکونکي: پلوشه بزګر سلام

لېکونکي
آغلی ډاکټر ډینس نیسل
د هوپو کتابونه
د لومړنیو زده کړو ریسه

Published by
Hoopoe Books

Hoopoe Books is an imprint of
The Institute for the Study of Human Knowledge (ISHK)
A USA Educational Non-Profit Organization
د هوپو کتابو لخوا خپور شوی، د ISHK یوه برخه،
په متحده ایالاتو کې یو تعلیمي سازمان

For more information on Hoopoe Books, audio materials
and Teacher's Guides, please contact:

د هوپو کتابو معلوماتو، غږیزو موادو او ښوونکو لارښودونو لپاره د لاندې ادرسونو له
لارې په اړیکه کې شئ:

Hoopoe Books
548 Market St., #39187
San Francisco, CA 94104-5401 USA
www.hoopoebooks.com
برېښنالیک (Email): hoopoebooks@ishk.net

Copyright © 2017 The Institute for the Study of Human Knowledge

Text from *The Wisdom of Ahmad Shah: An Afghan Legend* copyright © 2017 The Institute for the
Study of Human Knowledge

Illustrations from *The Wisdom of Ahmad Shah: An Afghan Legend* copyright © 2017 Natasha Delmar

د چاپ حق © ۲۰۱۷ د بشري پوهې د مطالعې انسټیټیوټ
د احمد شاه پوهه: یوه افغاني افسانه متن © ۲۰۱۷ د بشري پوهې د مطالعې انسټیټیوټ
د احمد شاه پوهه: یوه افغاني افسانه انځورونه © ۲۰۱۷ ناتاشا دلمار

لړ لیک د عنوانونو فهرست

۱	د هوپو د کتابونو د لړۍ پېژندنه
۱	د دې کیسې موخه
۲	دا لارښود څنگه له ناسې سره مرسته کولای شي
۳	په ټولګي کې د کیسو د کارولو لپاره درسي پلانونه
	د احمد شاه پوهه: یوه افغاني افسانه د کیسې درسي پلان
۴	لومړۍ ورځ: د کیسې لومړۍ لوستنه
۶	دوهمه ورځ: د کیسې دوهمه لوستنه
۷	درېیمه ورځ: د کیسې درېیمه لوستنه: د کلیدي نظرونو انعکاس
۹	د سواد د مهارتونو جوړول: د لغتونو جوړول
۱۰	د سواد د مهارتونو جوړول: لغتونه / مفهومونه (تشبیهات) خلورمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده (نتیجې او پایلې،
۱۱	د کیسې مفاهیمو په اړه لیکنه) پنځمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده (د تشبیهاتو لیکل،
۱۳	د کیسې د پېښو ترتیب کول)
۱۴	د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه
۱۴	د کیسې د دوام لیکل
۱۵	لغتونه
۱۶	املا
۱۶	ګرامري مفهومونه (صفتونه)
۱۷	رسم کول او بیا ویل
۱۸	د کیسې اړوند لیکل
۱۹	د قصې بیا ویل لکه د قصه وپونکي په څیر
۲۰	د نندارې (تمثیل) په بڼه د کیسې وړاندې کول
۲۳	له کورنۍ سره د کیسې شریکول
۲۳	له کورونو د کیسو راټولول

همداراز په دې لارښود کې:

ځینې د ویونکو د خبرو لپاره اختیاري ټکي
 د یو ساده کتاب د جوړولو لارښوونه
 د زده کوونکو د اجرا د ارزونې چارټ
 د ټولګي د اجرا د ارزونې چارټ

آغلی ډاکټر ډینس نیسل، د بشري پوهې د مطالعې انستیتیوت د لومړنیو زده کړو ریسه او د اغیزمن تعلیم لپاره د ملي ښاري اتحادیې همکاره ده. هغه د اغیزمن تدریس په اړه ورکشاپونه او سیمینارونه ترسره کوي او د ښوونکو لپاره د څو میتودونو کتابونو او د سواد زده کړې په اړه مقالو لیکواله ده. هغې د ښوونې او روزنې په اړه د کتاب "بیدار ځوان ذهنونو" مدیره هم ده چې د مالور (Malor) کتابونو لخوا خپور شوی.

کله چي تاسي ته کتاب ورسېد...

دلته په دي لارښود کې ډېر مهم فعالیتونه دي چې تاسې یې یوازې په کتاب کې تر سره کولای شئ. کله چې دا کتاب ټولګي ته د چمتو کېدو لپاره ولولئ، تاسې هغه فعالیتونه غوره کړئ کوم چې تاسې یې ستاسې سره د شته موادو په وسیله تر سره کولای شئ.

په دي لارښود کې، تاسو او ستاسو زده کونکي کولی شئ د لیکلو او انځورونو لپاره خپل کتابونه جوړ کړئ. که تاسو د خپلو زده کونکو لپاره تالیفي کتابونه نلرئ، زده کونکي کولی شي له دي څخه په ټولګي یا کور کې د لیکلو فعالیتونو لپاره کار واخلي چې د لیکلو مهارتونه یې ښه شي.

د هوپو د کتابونو د سلسلې پېژندنه

دغه کیسې له پېړیو پېړیو راهیسې په افغانستان او منځنۍ آسیا کې د خلکو پر ژبو دي. بنایي تاسې، یا ستاسې د کورنۍ کوم غړي به، له یوې یا دوو دغه ډول کیسو سره له وړاندې بلد یاست. دا کیسې یوازې د تفریح لپاره نه دي، بلکې داسې کښل (طرحه) شوي چې له مور تاسې سره د خپلو ځانونو او خپلې نړۍ په پېژندلو کې مرسته کوي. کله چې ښوونځي کم وي، له نکلونو څخه د زده کړې د وسیلې په توګه کار اخلو.

د هوپو ډېری کیسې د ادريس شاه لخوا بیاوېل شوي چې د پغمان څخه راغلي و او د خپل ژوند ۳۰ کاله یې د لویانو او ماشومانو دواړو لپاره د دودېرو کیسو په راټولولو، غوره کولو او ژباړلو کې تیر کړل. دا مشهوره کیسه دلته د افغاني کیسه لیکونکې او استادې پلوشه بزګر سلام له خولې را نقل شوې ده، چې یادېرې یې چې په ماشومتوب کې یې اوریدلې ده. دغه کیسې اوس په ټوله نړۍ کې خلک لولي او خوښوي یې.

ماشومان له دې کیسو څخه د خپلې پوهې د کچې او وس مطابق ګټه اخلي. بنایي ماشوم په سر کې د کیسې له یوازې یوې څپرې یا پښې سره بلد شي، او بنایي تر ټولو څرګنده معنا یې درک کړای شي، خو له هر څل لوستلو سره ترې نور څه زده کوي، او ورو ورو ورڅخه نوري معنا ګاني، نظريې او بصیرتونه لاس ته راوړي.

د دې کیسو په تکراري اورېدلو ماشومان له خپل ژوند سره بلدتیا زده کوي، او په بېلابېلو حالاتو کې د خلکو د سوچ او غبرګون په اړه فکر کولو ته مجبورېږي. دغه نکلونه له ماشومانو سره د سوچ او کار د اغېزمنو او نااغېزمنو بڼو او طریقو ترمنځ په توپیر کولو کې مرسته کوي. دغه کیسې ماشومانو ته په ځان باور، پر غیرمنطقي وېرو (ډارونو) د برلاسي وړتیا، او د تاوتریخوالیزې (متشده) مقابلي پر ځای د سوله ییز تفاهم خپلولو د لارو چارو پر شمول نورې ډېرې غوره بېلګې وړښيي.

د دې کیسو موخه

تاسې به په ټولګیو کې د هوپو د کیسو په کارولو سره ګټې لاسته راوړنې ولرئ. تاسې به:

- زده کوونکي وهڅوی چې د افغانستان د شتمن کلتور په قدر پوه او خوند ترې واخلي کوم چې یو نسل نه بل نسل ته پاتې دي.
- ماشومان دې ته وهڅوی چې د افغانستان د نکلونو، چې له پښتونو (نسلونو) راهیسې د خلکو پر ژبو دي، قدر وکړي، او خوند ترې واخلي.
- د کیسې ژبني جوړښتونه او کلمې داسې وکاروی چې له ماشومانو سره به د ژبې په خبرو او لیکلو دواړو په اغېزمنه کارونه کې مرسته وکړي.
- ماشومانو ته د دې فرصت ور کړی چې د کیسې د مطالبو په اړه داسې فکر وکړي چې د هغوی د ژوند په بډاینه کې ورسره مرسته وکړي.
- د خپلو زده کوونکو سره د دې ادبي اثارو په لوستلو سره خپلې اړیکې پیاوړې کړئ.
- ماشومانو ته داسې لاري وروښایاست چې کیسې له خپلو کورنیو سره ګډې کړي.
- زده کوونکي به پخپله قصه ویونکي شي، او د افغانستان د قصې ویلو دود به بیا راژوندی کړي.

دا لارښود څنگه له تاسې سره مرسته کولای شي

ویل، لوستل، لیکل او فکر کول ټول یو د بل سره تړلي دي. د دې لپاره چې زده کوونکي ښه لوستونکي او لیکوال شي، دوی باید په څلورو برخو کې خپل ظرفیتونو ته وده ورکړي.

پداسې حال کې چې د زده کړې په ځینو برخو کې د حفظ کولو لپاره ځای شته، کله چې زده کوونکي د حفظ کولو نه د معلوماتو لپاره کار اخلي، دوی ډیرې وختونه د هغه څه په اړه فکر کولو یا پروسس کولو فرصت نه ترلاسه کوي چې دوی یې حفظ کوي. زده کوونکو ته د وړاندوینې او پوښتنې کولو او پوښتنو ته د ځواب ویلو ښوونه چې هیڅ یو سم ځواب نلري د دوی سره د لوړې کچې فکر کولو مهارتونو لکه انتقادي، منطقي، تحلیلي، احتمالي او تحلیلي فکر رامینځته کولو کې مرسته کوي. د زده کوونکو هڅول چې د کیسې په اړه بحث وکړي، خپل فکر څرګند کړي د دوی فکر هڅوي او د اوریدلو او خبرو کولو مهارتونو ته وده ورکولو کې مرسته کوي چې د دوی لوستل او لیکل به ډیر اغیزمن کړي. ژوندی بحثونه هم خوندور دي او په زده کوونکو کې د زده کړې مینه رامینځته کوي.

دا قصې د پیریو لرغونتوب لري چې له یو کس نه بل کس ته له نسلونو په ټول افغانستان کې تکرار شوي دي. په دې طریقه، د پوهې او تکرار له لارې، د دوی تازه بصیرت هڅول کیږي او د خلکو په وړاندې فکر کولو کې یې انعطاف رامنځ ته کېږي. د دې پخوانیو قصو په ویلو او زموږ د قصې ویلو غني دود د درلودلو له کبله به مور ټول مستفید شو.

دا لارښود، د هوپو د کیسو د لړۍ د یوې کیسې د صنفی استعمال لپاره تاسې ته ګام په ګام درسي پلانونه درکوي. که لاندې ټکي په پام کې وساتئ نو زده کوونکي به له دې کیسو څخه ډېر څه ترلاسه کړي:

• د دې لپاره چې زده کوونکي له کیسې سره بلد شي، او پخپله د کیسې تر لوستلو وړاندې د هغې پر معناګانو پوه شي، هغوی باید دا کیسې څو څو ځله واورې. دا لارښود به زده کوونکیو ته د کیسې د لوستلو، بیا پر هغوی د کیسې د لوستلو، او بالاخره، د زده کوونکیو ترمنځ په خپلو کې د کیسو د لوستلو په اړه ځینو مهمو ټکیو ته ستاسې پام ور واړوي.

• زده کوونکي به هله په دې کیسه ښه پوه شي، او ذهن ته به یې وسپاري چې له تاسې او خپلو نورو ټولګیوالو سره پرې بحث وکړي، او د کیسې پېښو ته له خپلو تجربو سره تړاو ورکړي. دا لارښود به په بحث کې د زده کوونکیو د رانښکېلولو (شاملولو) د لارو چارو په اړه مشورې درکړي، چې زده کوونکي په خپل تعبیر هغه معناګانې بیان کړای شي چې کیسې یې د دوی لپاره لري.

• زده کوونکي به هغه وخت له کیسو ښه خوند واخیستلای شي چې په زړه پورې توګه د کیسو پېښو ته غبرګون وښيي، لکه دا چې د کیسې صحنې رسم کړي، کیسه بل چا ته ووايي، د کیسې صحنې تمثیل کړي، او د کیسې په اړه لیکنې وکړي. دا لارښود به د هغو خوندورو فعالیتونو د اجرا په اړه، چې له کیسې سره تړاو لري، معلومات درکړي.

• زده کوونکي له دې کیسو څخه بېلابېل لوستنیز او ژبني مهارتونه زده کوي، چې له هغوی سره د هغوی د سواد په لوړاوي کې مرسته کوي. دا لارښود به د لوستنیزو او لیکنیزو مهارتونو د ښوونې په اړه معلومات درکړي. ځینې فعالیتونه له نورو څخه ډیر پرمختللي دي. تاسې هغه فعالیتونه غوره کولای شئ کوم چې ستاسې د زده کوونکو لپاره ډیر مناسب وي.

• که شاګردان هغه څه چې زده کوي، له خپلو کورنیو سره شریک کړي، نو له کیسې به لا ډېر خوند واخلي. دا لارښود به د ماشومانو لخوا له کورنیو سره د زده کړو او کیسو د شریکولو لارې چارې در وښيي.

په ټولګي کې د کيسو د کارولو لپاره درسي پلانونه

لاندني ګام په ګام وېشلي درسي پلانونه د ورځو پر اساس تنظيم شوي، داسې چې "لومړۍ ورځ" يې هماغه ورځ وي چې کيسه صنف ته ور پېژنئ. تاسې بايد، که ممکنه وي، د اړوند درسي پلان ټول ګامونه، پر اړونده ورځ په صنف کې پلي کړئ. دا به غوره وي چې پلانونه په ترتيب پلي کړئ (لومړۍ ورځ، دوهمه ورځ، درېيمه ورځ او...)، خو لازمه نه ده چې هره ورځ د کتاب له مخې کار وکړئ. د مثال په توګه، د دوهمې ورځې پلان بنايي تر لومړۍ ورځې يوه ورځ وروسته وکاروئ، او بنايي يوه يا دوه ورځې وروسته يې وکاروئ. د لغتونو فعاليتونه بايد په ډيرو ورځو کې د زده کړې پياوړتيا لپاره ترسره شي، خو پرمختللي زده کونکي ممکن دومره پياوړتيا ته اړتيا ونلري.

د لومړيو دوو ورځو لپاره، تاسو به د خپلو زده کونکو سره د کيسې په لوستلو او بحث کولو تمرکز وکړئ چې د دوی پوهه وده وکړي او لغتونه جوړ کړي. له هغې وروسته، به تاسو د سواد زده کړې د نورو مهارتونو د پراختيا لپاره کتاب وکاروئ. د دې مهارت د لوړولو لپاره دوه يا درې فعاليتونه په درسي پلان کې ورکړل شوي دي. تاسو کولی شئ نور فعاليتونه هم وټاکئ، په دې پورې اړه لري چې ستاسو زده کونکي څه ته اړتيا لري او تاسو فکر کوئ چې دوی به يې خوښ کړي. د درسي پلانونو څخه سمدلاسه وروسته، د فعاليتونو د غوره کولو لپاره د سواد زده کړې اضافي فعاليتونه وګورئ.

دلته فعاليتونه کولی شي او بايد په مکرر ډول وکارول شي ځکه چې زده کونکي د خپلو مهارتونو د پراختيا لپاره وخت او تمرين ته اړتيا لري. که تاسو يې وهڅوئ دوی به ښه زده کړي، زده کړه په زړه پورې کړئ، او د زده کړې پروسې د يوې برخې په توګه د دوی تېروتنې ومنې. همدارنګه، ځکه چې ماشومان په مختلفو سويو زده کوي، ځينې به د نورو په پرتله ډير وخت ته اړتيا ولري ترڅو خپل مهارتونه ته وده ورکړي، او دا په بشپړه توګه سم دي.

که چيرې يو زده کونکي ناسم ځواب ورکړي، نو دا به غوره نه وي چې مايوسي يا غوسه څرګنده کړئ ځکه چې د غوسې څرګندول به زده کونکي مايوسه کړي، او مايوسي په زده کړه کې مداخله کوي. پرځای يې، په زړه پورې او د منلو وړ ډول ووايست: دا يوه ښه هڅه ده. ايا بل څوک به هڅه وکړي؟ که يو زده کونکي داسې ځواب ورکړي چې غلط نه وي مګر غير متوقع وي، ووايه: دا يو په زړه پورې نظر دی! مور ته د هغه څه په اړه نور ووايست چې تاسو فکر کوئ. دا ډيره مهمه ده چې زده کونکي احساس کړي چې دوی د زده کونکو په توګه ارزښت لري. کله چې تاسو ښه او د منلو وړ ياست، زده کونکي به ډيره هڅه وکړي چې ښه زده کړي.

تاسو ممکن د هر درس لپاره د چمتو کولو لپاره يو څه شيان ولرئ. يوه يا دوه ورځې مخکې له دې چې تاسو درس ورکړئ، پلان ته پام وکړئ ترڅو ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو په مرحلو پوهيږئ او د لوست لپاره چمتووالی لاندې وړانديزونه ولولئ ترڅو معلومه کړئ چې تاسو کوم تياری ته اړتيا لرئ.

د ځينې فعاليتونه لپاره د اضافي کاغذ او ليکلو وسايلو کارولو غوښتنه وکړئ که نه وي، تاسو کولی شئ د نورو سطحو او تجهيزاتو څخه کار واخلي. د مثال په توګه، زده کونکي کولی شي په شګو يا خټو کې د قوي لړکيو سره رسم وکاري. که تاسو په ټولګي کې د تباشير تختې لپاره کافي ځای نلرئ، تاسو کولی شئ په ديوال باندې په خټو يا کوم و نورو موادو سره وليکئ چې وروسته مينځل کيدی يا پاکېدای شي.

اندازه کول او ارزونه

د ښوونکي په توګه، تاسو غواړئ د هغه څه چې تاسو درس ورکوئ د خپلو زده کونکو پرمختګ قضاوت او ارزونه وکړئ. د دې کولو په اړه د مرستې لپاره په درسونو کې او د لارښود په پای کې وړانديزونه وګورئ. د کتاب په پای کې به تاسو د انفرادي ارزونې لپاره يوه فورمه او د ټولګي د ارزونې لپاره بله فورمه ومومئ. دا د مختلفو فعاليتونو په اړه د زده کونکو فعاليت ارزولو لپاره کارول کيدی شي چې تاسو د زده کونکو سره ترسره کوئ.

درسی پلان د احمد شاه پوهه: یوه افغانی افسانه

لومړۍ ورځ: د کیسې لومړۍ لوستنه

دا لوست باید پرلپسې ۳۰ تر ۴۰ دقیقې وخت واخلي.

د درس لپاره تیاری

• صنف ته تر راتګ وړاندې، له ځان سره په لور غږ د کیسې لوستنه تمرین کړئ، چې وروسته بیا په کیسه پوهېدلې یاست، او په صنف کې یې روانه ولوستلای شئ. کیسه په ځانګړي وزم او ادا ولولئ! کونښ وکړئ چې د مختلفو کرکټرونو لپاره مختلف آوازونه استعمال کړئ. کله چې کیسه په ښه طریقه لولئ نو په حقیقت کې زده کوونکیو ته دا ښایست چې کیسه بیا په خپل وار څنګه ولولي. همدارنګه د کتاب په پای کې د احمدشاه دراني په اړه د هغه پانې لوستل هم تمرین کړئ چې تاسو کولی شئ زده کونکو ته یې ولولئ او کله چې مو د کیسې لوستل پای ته ورسول نقشه ورته وښایاست.

• د کیسې تر لوستلو وړاندې، په کیسه کې درې یا څلور داسې ځایونه په ښه کړئ چې هلته وقفه وکړئ، او شاګردانو ته د دې فرصت ورکړئ چې د کیسې د راتلونکیو پېښو وړاندوینه (پیشبیني) وکړي. له زده کوونکیو د داسې وړاندوینو غوښتنه (په داسې حال کې چې نه پوهېږي چې وړاندې به څه کېږي)، د هغوی د سوچ کولو د وړتیا د لوړوالي یوه ډېره ښه لاره ده. دغه راز، دا چاره د هغوی د کیسې اوردنې هدف روښانه کوي. د هغوی هدف دا دی چې پوه شي چې آیا وړاندوینې یې سمې دي، او که ناسمې! د کیسې په منځ کې د وقفې لپاره ښه ځای هماغه دی چې هلته د راتلونکې پېښې په اړه تلوسه (اضطراب) موجود وي.

د کیسې د لومړۍ لوستنې کړنې (فعالیتونه)

۱. کتاب داسې پورته ونیسئ چې شاګردان یې پوښ ولیدلای شي. د دې لپاره چې شاګردان د کتاب پوښ له نېردي ولیدلای شي، کولای شئ د شاګردانو ترمنځ تګ راتګ وکړئ. د کتاب له ښودلو سره یوځای، کتاب ور وپېژنئ، او د کیسې او لیکوال په اړه یې لږ څه معلومات ورکړئ. داسې څه وواياست:

دا کیسه د ډیرو کلونو راهیسې په افغانستان او شاوخوا سیمو کې ویل کېږي. ځینې خلک ورته "ښوونیزه کیسه" وايي، ځکه چې تاسې د دې کیسې په لوستلو، او د هغې په اړه په فکر کولو سره، چې مور یې دلته کوو، د ځان او نورو په اړه څه زده کولای شو. د دې کیسې ګڼې نسخې موجودې دي. د دې نسخې لیکوال ادريس شاه دی. هغه د پغمان ولسوالۍ یو پوه سړی وو. هغه په خپل ژوند کې، د لویانو او وړوکیو (کوچنیانو یا ماشومانو) لپاره ګڼ کتابونه لیکلي.

د دې کیسې ګڼې نسخې موجودې دي. یوه نسخه د ادريس شاه په کتاب "زده کړه چې څنګه زده کړو" کې موندل کېدی شي. تاسو به په یاد ولرئ چې مور د ادريس شاه لخوا راټولې شوي ډیرې نورې کیسې لوستلې او کار مو په کړی دی. د دې نسخې لیکواله پلوشې بزګر سلام، یوه افغانه کیسه لیکونکې او ښوونکې ده.

اوس زه تاسې ته کیسه لولم. ښه غور ونیسئ، او زما له لوستلو سره یوځای انځورونو ته هم ګورئ. زه به کله کله وقفه کوم، اوله تاسې به پوښتنه کوم چې تاسې څه فکر کوئ وړاندې به څه وشي!

ښایي تاسې په ډاډه توګه ونه پوهېږئ چې وړاندې به څه کېږي، خو تاسې کولای شئ د کیسې اوردلې برخې ته په کتنې سره یوڅه وانګېرئ (له ځانه یو څه وواياست). ښه غور ونیسئ، چې بیا وروسته د پانې کیسې په اړه ښې انګېرنې وکړای شئ!

کله چې لوستنه پای ته ورسوم، انځورونه به بیا در وښیم، او تاسې به راته وواياست چې له کیسې مو څه په یاد پاتې شول.

اوس راحئ چې د کیسې ویل پیل کړو...

۲. کتاب پرانیږئ، او مخ یې زده کوونکیو ته ور واړوئ، ترڅو د لوست د دايرې ټول زده کوونکي ستاسې له لوستلو سره یوځای پر پاڼو باندې انځورونه ولیدلای شي. کیسه ورو

ورو او په وزم او ادا لولئ، او د پانې تر اړولو وړاندې لږه وقفه کولئ، چې زده کوونکیو ته د اورېدلوې برخې په اړه د فکر کولو، او انځورونو د لیدلو فرصت ورکړئ. کولای شئ په ټولګي کې وګرځئ را وګرځئ، چې شاګردانو ته له نېردي څخه د انځورونو لیدلو فرصت ورکړئ.

۳. هرځل چې له زده کوونکیو څخه د وړاندوینو د اورېدلو لپاره وقفه کولئ نو لاندې پوښتنې وکړئ:

څه فکر کوئ چې په کیسه کې به وړاندې څه وشي؟
ولې فکر کوئ داسې به وشي؟ د کیسې کومه برخه به دې دلالت کوي چې داسې به وشي؟

د مثال په توګه، کله چې احمد شاه زمونږ پلار فکر کوي چې "ډیری خلک پر ما باندې تکیه کوي"، او پریکړه کوي چې هغه باید یو داسې سړی ومومي چې په واکمنۍ کې ورسره مرسته وکړي، له زده کوونکو پوښتنه وکړئ: څه فکر کوئ چې احمد شاه زمونږ پلار د سړي موندلو لپاره به یې وکړي؟ کله چې زده کوونکي خپل نظریات وړاندې کړي، پوښتنه وکړئ: ولې داسې فکر کوئ؟

زده کوونکیو ته ووايست چې د ټولو وړاندوینې سمې دي، ځکه چې هغوی ښه فکر کړي، او دا چې د راتلونکیو پېښو په اړه د هغوی د وړاندوینو اختلاف پر ځای خبره ده. له بېلابېلو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې وړاندوینې وکړي. کله چې یو زده کوونکی یو نظر وړاندې کوي، نو له نورو زده کوونکیو پوښتنه وکړئ چې آیا دا نظر سم دی، او که ناسم، او له هغوی څخه دلیل هم وغواړئ. زده کوونکي د بحث لپاره د نظریاتو وړاندې کولو ته وهڅوئ. د دې لپاره چې ګڼو زده کوونکیو ته د وړاندوینو فرصت ورکړئ، او ټولګیوال ښه بحث وکړای شي، خبرو اترو ته کافي وخت ورکړئ. او بیا د راتلونکیو تم-ټکیو وقفه ځایونو پر لور لوست ته دوام ورکړئ.

۴. کله چې کیسه پای ته ورسوئ، زده کوونکیو ته د اورېدلو او د پېښو د وړاندوینو شتاباسی ورکړئ او هغوی ته ووايست چې اوس باید هغوی د کیسې بیاکننه وکړي. کتاب بیا پرانیزئ، کیسه پیل کړئ، او لور یې ونیسئ چې زده کوونکي یې انځورونه ولیدلای شي. له زده کوونکیو څخه غوښتنه وکړئ چې هغو لومړنیو انځورونو ته وګوري، او ور په یاد کړي چې د کیسې په پیل پیل کې څه شوي وو. زده کوونکیو ته د کیسې د ور په زړه کولو لپاره لاندې پوښتنې وکاروئ:

دلته ښودل شوې څپرې څوک دي؟

د کیسې په دې برخه کې څه کېږي؟

۵. بیا د کتاب وړاندې مخونه را وړوئ او همدغه پوښتنې تکرار کړئ. په همدې توګه، چې له زده کوونکیو غوښتنه

کوئ انځورونو ته په کتنه تېره کیسه ور په زړه کړئ، کیسې ته دوام ورکړئ. هرځل له یوه نوي زده کوونکي څخه پوښتنه کولئ، چې هر زده کوونکی د خبرو وار ترلاسه کړي. که له زده کوونکیو څخه د کیسې ځینې برخې هېرې وي، نو د کیسې هماغه برخه په خپلو الفاظو وریاده کړئ، او یا هماغه برخه له سره ورته ولولئ.

۶. د کیسې په ښه اورېدا، او د کیسې د ډېرې برخې په یاد ساتلو د شاګردانو ستاینه کولئ. هغوی ته ووايست چې دا کیسه به په دې نېردي ورځو کې یوځل بیا هم سره ولولئ او بحث به ورباندې وکړئ.

۷. شاګردانو ته ووايي چې اوس به هغوی ته د احمد شاه زمونږ د ژوند په اړه خبرې وکړي. داسې یو څه ووايایي:

اوس به د احمد شاه زمونږ په اړه چې ډېر کلونه مخکې د افغانستان واکمن و، نور هم ولولئ. ستاسو څخه ځینې کیدای شي د هغه په اړه معلومات ولري؛ نور یې ممکن ونه لري. ښه غور ونیسئ چې تاسو د دې معزز واکمن په اړه د پخوا څخه ډیر څه زده کړئ.

د احمد شاه زمونږ په اړه د کیسې په پای کې پاڼه ولولئ او زده کوونکو ته د درانیانو د امپراطورۍ نقشه وښایست. کله چې تاسو پای ته ورسیرئ، له زده کوونکو پوښتنې چې دوی د پاچا او د هغه د امپراطورۍ په اړه خورا په زړه پوري کوم ټکي موندلي. زده کوونکي وهڅوئ چې خپل نظرونه شریک کړي او ووايست چې د دوی ټول ځوابونه د اورېدولو دي.

د لومړۍ ورځې لپاره د فعالیت ارزونه: وړاندوینې کول

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کوونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کوونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: هغه زده کوونکي چې وړاندوینه نه شي کولای، کله چې د وړاندوینې غوښتنه ترې وشي، اوبیا داسې وړاندوینې وکړي چې د موجودو معلوماتو سره هیڅ منطقي ارتباط ونه لري.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي د پایلې وړاندوینه وکړي خو نشي کولی د وړاندوینې ملاتړ لپاره دلیل وړاندې کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي د یوې پایلې وړاندوینه وکړي چې په منطقي توګه د شته معلومات تعقیب کړي او د وړاندوینې ملاتړ لپاره دلیل وړاندې کړي.

کچه ۴: هغه زده کوونکي چې ډیر ذکي دي او په قصه کې موجود معلومات د وړاندوینې د جوړولو او توضیح لپاره استعمالوي او د وروستیو معلوماتو په وسیله خپله وړاندوینه همغښتې ساتي او یا یې عیاروي.

دوهمه ورځ: د کيسې دوهمه لوستنه

دلته د کيسې د دوهم ځل لوستلو لپاره ځينې وړانديزونه دي. دا لړ کړنې بايد پرلپسې ۳۰ تر ۴۰ دقيقې وخت ونيسي.

د درس لپاره تياری

- د کيسې د بيا لوستلو تمرين وکړئ چې دا ځل يې په ښه ډول ولولئ.
- د پنځم ګام د تياری لپاره کولای شئ په پيل کې زده کوونکي په درې کسيزو ډلو ووېشئ، چې ستاسې د لارښوونو پر مهال زده کوونکي وپوهېږي چې له چا سره خبرې وکړي. له هغوی غوښتنه وکړئ چې له نيردې ناستو شاگردانو سره درې کسيزې ډلې جوړې کړي.

د کيسې د دوهمې لوستنې کړنې (فعالیتونه)

۱. کتاب لور ونیسئ، او له زده کوونکيو د کيسې د سرليک، ليکوال، او د ليکوال د لاسته راوړنو په اړه پوښتنې وکړئ. زده کوونکيو ته ووايست چې بيا هم په بشپړه توجه غور ونيسي، ځکه چې، د کيسې له ختمېدا وروسته به بيا هم له هغوی څخه انځورونو ته په کتنې، د کيسې د وريادولو غوښتنه کوئ، او هم به ترې دا پوښتنه کوئ چې د کيسې کومه برخه د هغوی لپاره تر ټولو مهمه وه. هغوی ته ووايست چې دا ځل به د هغوی ډېرو داسې ځايونو ته ور پام شي، چې د لومړۍ لوستنې پر مهال يې نه وو ور پام شوی.

۲. د لومړۍ ورځې په څېر، د انځورونو له ښودلو سره يوځای، کيسه سرتر بيايه ولولئ. کيسه ورو ولولئ چې زده کوونکي کيسه سمه تعقيب کړای شي، او بلې برخې ته د اوښتلو پر مهال د پېښو په اړه د فکر کولو فرصت ولري.

۳. کله چې لوستنه پای ته ورسوئ، بېرته د کتاب لومړنۍ پاڼې پرانيږئ، او داسې يې ونیسئ، چې زده کوونکي يې انځورونه وليدلای شي. د لاندې پوښتنو مطرح کولو له لارې، له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې لومړيو انځورونو ته وګوري، او هغه څه ور په زړه کړي چې د کيسې په سر کې واقع شوي وو:

دلته ښودل شوي څېرې څوک دي؟

د کيسې په دې برخه کې څه کېږي؟

په څه چې مور پوهيږو هغه دا دي چې کيسه مور ته مستقيم څه نه وايي؟

لومړۍ دوه پوښتنې د لفظي پوهې غوښتنه کوي، لکه "احمد شاه يو بې سارې جنران او عادل حکمران و". دريمه پوښتنه د استدلالونو غوښتنه کوي - د هغه شيانو درک کول چې معنی لري خو په ځانګړي ډول نه دي ويل شوي. د مثال په توګه، کيسه مور ته دا نه وايي چې پاچا څنګه عادل و، خو مور له دې توضيحاتو څخه اټکل کولی شو چې هغه عادلانه قوانين جوړ کړل او دا چې هغه د خپلو خلکو سره عادلانه چلند کاوه که څه هم کيسه د هغه قوانينو يا د هغه د پلي کولو او چې له خلکو سره يې څنګه چلند کاوه، په اړه څه نه وايي.

۴. بيا وړاندې دوو پاڼو ته ولاړ شئ، او همدغه پوښتنې بيا تکرار کړئ. په همدې طريقه دوام ورکړئ، چې زده کوونکي د هرې پاڼې انځورونو ته په کتلو، زړې پېښې ور په زړه کړي. ښايي دا ځل زده کوونکيو په کيسه کې نور څه موندلي وي، او ښايي د کيسې د پېښو د ور په زړه کولو پر مهال د ويلو لپاره ډېر څه ولري. هر ځل له يوه نوي زده کوونکي څخه پوښتنه کوئ، چې په دې توګه، ډېرو زده کوونکيو ته د خبرو وار ورسېږي. که له زده کوونکيو څخه د کيسې کومه برخه هېره وي، نو د کيسې هماغه برخه په خپلو الفاظو کې ورته ووايست، او يا هماغه برخه ورته ولولئ.

۵. کله چې تاسو لوستل پای ته ورسوئ، د زده کونکو ستاينه وکړئ چې غور يې نيولی وو او د خپلو افکارو په اړه بحث کوي. بيا هغوی ته بلنه ورکړئ چې په کيسه کې يې انعکاس کړي:

په دې کيسه کې ګڼ شمېر په زړه پورې څېرې دي. ځينې يې ښايي داسې څوک در په زړه کړي چې پېژنئ يې، او د کيسې پېښې ښايي داسې پېښې در يادې کړي چې تاسې ته در پېښې شوي دي. تاسې هر يوه د کيسې د اورېدنې پر مهال، د يوه جلا شوي په اړه فکر کاوه. اوس زه له تاسې څخه غوښتنه کوم چې د لاندې پوښتنو په اړه فکر وکړئ:

د کيسې کومه برخه ستاسې لپاره تر ټولو مهمه وه؟

دغې برخې ستاسې لپاره ولې ځانګړی اهميت درلود؟

د ځواب په اړه يوه شېبه فکر وکړئ، او بيا به زه له تاسې وغواړم چې خپل ځوابونه لومړی خپل يوه ملګري ته ووايست. بيا به زه له يو څوکسانو وغواړم چې ټول ټولګي ته ووايي چې څه ورته تر ټولو مهم برېښېدل.

د دې پوښتنو ځوابونه به توپير ولري او يو څه غیر منطقي فکر به پکې شامل وي ځکه چې دوی د کيسې او خپل ژوند تر مينځ اړيکې رامینځته کوي. زده کوونکي به بېلابېل ځوابونه ورکړي، ځکه چې هر هره کيسه مهمې برخې درلودلای شي، او اورېدونکي به، د وګړيو په توګه، د تر ټولو مهمې

د دویمې ورځې لپاره د فعالیت ارزونه: یادول او نتیجه گیری

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: هغه زده کونکي چې د قصې ډیرې برخې یې نه وي په یاد او د نتیجه گیری لپاره ښه دلایل نه شي ويلي، د قصې اصلي برخې یې بل قسم تعبیر کړي وي، او ان د ښوونکي په ملاتړ هم خپلې نتیجه گیری ته دلایل نه شي وړاندې کولای.

کچه ۲: هغه زده کونکي چې د قصې یو څه برخې یې په یاد وي او کولای شي چې څه ساده نتیجه گیری وکړي، کیدای شي یو څه ګډه وډه یا مبهمه وي یا کیدای شي یو څه د متن د منطقي ملاتړ (حمایې) څخه لرې وي.

کچه ۳: هغه زده کونکي چې قصه یې په یاد وي او کولای شي چې ساده نتیجه گیری وکړي، او د هغې لپاره کافي دلایل هم وړاندې کړي، خو یو څه عمومي وي.

کچه ۴: هغه زده کونکي چې قصه یې زده وي او موضوع ته نږدې نتیجه گیری وکړي، کیدای شي څه مشکلات ولري. موثر دلایل وړاندې کړي او همیشه د موضوع په باره کې مشخص وي.

دریمه ورځ: د کیسې دریمه لوستنه

دلته د دریم ځل کیسې لوستلو لپاره ځینې وړاندیزونه دي. دا لړ کړنې باید پرلپسې ۳۰ تر ۴۰ دقیقې وخت ونیسي.

د درس لپاره تیاری

- تاسو ممکن د کیسې لوستلو تمرین وکړئ.
- پریکړه وکړئ چې تاسو به د کیسې په لوستلو کې چیرته ودریږئ ترڅو له زده کونکو څخه وپوښتنئ چې په راتلونکې پاڼه کې څه پینښیږي. (دوهمه مرحله وګورئ).
- د کتاب په پای کې د بحث پوښتنې وګورئ او پریکړه وکړئ چې تاسو به په ۷ قدم یا ګام کې د زده کونکو سره د کتاب په اړه بحث کولو کې کوم یو وکاروئ.
- د سواد زده کړې له اضافي فعالیتونو څخه د ترسره کولو لپاره یو یا دوه نور فعالیتونه غوره کړئ او د دې لپاره هم چمتووالی ونیسئ.

برخې په اړه مختلف نظریات ولري. د بیلګې په توګه، پاچا پریکړه وکړه چې د خپلو خلکو منځ ته په عادي جامو کې لاړ شي، په داسې حال کې چې نور به فکر کوي چې تر ټولو مهمه برخه هغه وخت وه چې ځوان خپله توره وپلورله ځکه چې دا عمل خورا مهم و. په دې کې غلط ځواب نشته. د شاګردانو انتخاب د هغوی د نظریاتو پر سر د بحث په اندازه مهم نه دی.

۲. زده کوونکیو ته د فکر کولو لپاره یوه یا دوه دقیقې وخت ورکړئ، او بیا یې په درې کسيزه ډلو ووېشئ، چې له یو بل سره د کیسې د تر ټولو مهمې برخې په اړه خبرې وکړي. ښایي تاسې د شاګردانو په منځ کې وګرځئ راوګرځئ، او د هغوی خپل منځي خبرې اترې واورئ. تاسې د هغوی نظریاتو ته د ځواب ویلو اړتیا نه لرئ، یوازې سر خوځول مو کافي دي.

۷. بیا، له څو تنو زده کوونکیو څخه وغواړئ چې ټول ټولګي ته د هغه څه په اړه خبرې وکړي چې د دوی لپاره په کیسه کې تر ټولو مهم برېښي. هغوی دې ته وهڅوئ چې یو د بل خبرې په غور واورې، ترڅو معلومه کړي چې د کیسې څومره بېلابېلې برخې مهمې ګڼل کېږي.

۸. د زده کوونکیو ستاینه وکړئ (شابسې ورته وواياست) چې ښه غور یې نیولی وو، د کیسې ډېرې برخې یې وړ په زړه شوې او د مهمو برخو په اړه یې ښه فکر وکړ. هغوی ته وواياست، چې تاسې به په نږدې راتلونکي کې بیا هم کیسه په ګډه سره ولولئ، او بحث به پرې وکړئ.

د درېمې لوستنې کړنې: د کلیدي نظرونو انعکاس

۱. کتاب لوړ ونیسئ، او زده کوونکیو ته ووايست چې تاسې به په درېیم ځل هم هماغه کیسه لولئ، خو دا ځل به د وقفو په دوران کې له شاگردانو څخه د کتاب د راتلونکې پاڼې د پېښو په اړه پوښتنه کوئ.

۲. د کیسې په مختلفو برخو کې، د کتاب تر پاڼې اړولو وړاندې، لاندې پوښتنه مطرح کوئ، او له زده کوونکیو غوښتنه کوئ چې که ځواب ورکول غواړي نو لاس دې پورته کړي:

په راتلونکې پاڼه کې به څه پېښ شي؟

له دې پوښتنې مطرح کولو ستاسې مقصد دا دی چې وپوهېږئ چې آیا د کیسې پېښې د زده کوونکیو په یاد پاتې دي، او کله. هر ځل له یوه بېل زده کوونکي څخه د ځواب غوښتنه کوئ، او له نورو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې د ځواب ورکوونکي خبرو ته سم غور ونیسي. کله چې یو کس ځواب ورکړي، له نورو غوښتنه وکړئ چې که له ځواب سره موافق وي، لاسونه دې پورته کړي.

دا کار زده کوونکي هڅوي ترڅو ستا او نورو زده کوونکیو خبرو ته غور کېږدي. دغه راز به وپوهېږئ چې ټولګی تر کومه بریده له کیسې سره آشنا شوی، او د کیسې د پېښو تسلسل یې په ذهن کې پاتې دی. د زده کوونکیو ځواب چې هرڅه وي، تاسې باید ووايست چې:

راځئ ګورو چې وړاندې همداسې پېښېږي او که نه!

بیا وړاندې دوو پاڼو ته ولاړ شئ، او متن یې ولولئ.

د ځینو زده کوونکیو به کیسه ښه په یاد وي، او سم ځواب به ورکړای شي. ځینې نور به داسې نه وي. که د زده کوونکیو کوم ځای هېر وي، او ناسم ځواب ورکړي نو ورته ووايست چې:

که مو اوس څه په یاد نه وي، هیڅ پروا نه کوي. خو دا ځل سم غور ونیسئ، چې له کیسې سره ښه بلد شئ!

۳. کله چې د کتاب لوستنه پای ته ورسوئ، زده کوونکیو ته ووايست چې ته غواړې وپوهېږې چې آیا دوی د انځورونو له کتلو پرته کیسه را په زړه کولای شي او کله یو

زده کوونکي ځواب ته راوبولئ، او له نورو غوښتنه وکړئ، چې که له ځواب سره موافق وي، نو لاسونه دې پورته کړي.

که ځواب ناسم وي، له یوه بل زده کوونکي غوښتنه وکړئ چې ووايي د کیسې په پیل کې څه پېښ شوي وو. یوځل بیا له نورو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې د موافقت په صورت کې، لاسونه پورته کړي. که یې ځواب سم وي، نو زده کوونکیو ته ووايست چې که د کیسې د راتلونکې پېښې په اړه معلومات لري، لاسونه دې پورته کړي. یوځل بیا یو زده کوونکي ځواب ته را وبولئ، او له نورو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې که موافق وي، لاسونه دې پورته کړي. همدې کار ته ادامه ورکړئ، ترڅو زده کوونکي، د کیسې پېښې په ترتیب سره ذهن ته وسپاري.

۴. زده کوونکو وغواړئ چې د دې دوو پوښتنو د ځوابونو په اړه یو ځل بیا د ملګري سره خبرې وکړي:

د کیسې کومه برخه تا ته تر ټولو مهمه وه؟
دا برخه ستا لپاره ولې تر ټولو مهمه وه؟

زده کوونکیو ته یادونه وکړئ چې هغوی کولای شي د تر ټولو مهم شي په اړه نوی نظر ولري، او یا هم کولای شي، هماغه زور نظر، چې په تېرو بحثونو کې یې بیان کړی و، بیا تکرار او تایید کړي. زده کوونکیو ته ۳ تر ۴ دقیقې وخت ورکړئ چې په درې کسيزه یا دوه کسيزو ډلو کې پر خپلو نظریاتو خبرې اترې وکړي.

۵. بیا یو څو زده کوونکي را وبولئ، چې ټول ټولګي ته د هغه څه په اړه خبرې وکړي چې د هغوی لپاره تر ټولو ډېر مهم دي. هڅه وکړئ چې هغه شاگردان را ونه بولئ چې تېر ځل یې هم ځواب ورکړی، تر څو ټولو ته وار ورسېږي. هغوی دې ته وهڅوئ چې یو بل ته غور ونیسي، ترڅو وپوهېږي چې د کیسې څومره ډېرې برخې مهمې ګڼل کېدای شي.

۲. په ښې غور اېښودنې، د کیسې په ښې یادونې، او د تر ټولو مهم شي په اړه په فکر کولو خپل زده کوونکي وستایې. یادونه وکړئ چې تاسې به په نېږدې ورځو کې یوځل بیا هم د همدې کیسې په اړه خبرې او بحث وکړئ او له همدې کیسې به د نورو زده کړو لپاره د اساس په توګه کار واخلي.

۷. په درېیمه ورځ له لاندې پوښتنو څخه یوه یا زیاته تر بحث لاندې ونیسئ چې زده کوونکي د کیسې د معناګانو په اړه لا ژور فکر ته وهڅوئ. دا به زده کوونکي وهڅوي چې د کیسې د کلیدي نظرونو او معنی په اړه ډیر ژور فکر وکړي. دا پوښتنې د خپلو ماشومانو د عمر لپاره خورا مناسب غوره کړئ. زده کوونکي ښايي دې پوښتنو ته مختلف ځوابونه ولري، چې ټول یې باید سم وګڼل شي. د پوښتنې هدف یوازې او یوازې دا دی چې زده کوونکي په خپله ځاني طریقه د کیسې په وړاندې غبرګون ښودلو ته راوبلل شي.

د سواد د مهارتونو جوړول (دریمه ورځ)

په دریمه ورځ، تاسو به په لغتونو او مفاهیمو تمرکز وکړئ او زده کونکي به نور فعالیتونه چې تاسو یې غوره کوئ ترسره کړي.

د لغتونو جوړول

د کیسې سره د دريو ورځو تجربو وروسته، زده کونکي به دې ته چمتو شي چې د کیسې د کلمو پر بنسټ خپلو لغتونو ته نوره هم پراختیا ورکړي. دا د کلمې معنی فعالیت د دې هدف لپاره دی. (تاسو کولی شئ دلته د وړاندیز شوو کلمو پرته د نورو کلمو سره کار وکړئ.)

۱. په تخته کې د "اندینسو" کلمه ولېکئ، تلفظ یې کړئ، او زده کونکي دې یې له تاسو سره ووايې. زده کونکو ته وواياست چې د کیسې په پیل کې د احمد شاه زموږ د بیان کولو لپاره کارول کېږي، کله چې هغه په خپله خاوره کې د ستونزو په اړه اندیمن وي. کیسه وايي: "ډیری وختونه هغه د خپلې امپراطورۍ د اندیسنو له کبله د شپې وینس پاته کېده..."

۲. د کلمې یا لغت معنی تشریح کړئ، ووايه: د "اندینسو" معنی ډیره مضطرب او مایوسې ده. احمد شاه دومره اندیسنو کې وو چې د شپې به یې خوب نه کاوه.

۳. زده کونکو ته د هغه وخت په اړه لنډه کیسه وواياست کله چې تاسو اندیسنو وئ، او په وینا کې مو دوه یا درې ځله کلمه وکاروئ. د زده کونکو لپاره مهمه ده چې کلمه په معنی لرونکي متن کې چې تاسې جوړ کړی دی، واورې چې په دې ښه پوه شي چې دا څنگه کارول کېدی شي. د مثال په توګه، تاسو ښايي وواياست:

کله چې هر څه سم نه وي روان، زه کله ناکله په اندیسنو کې کېږم. د مثال په توګه، که زه هڅه کوم چې ډیر شیان پر یو ځای انتقال کړم او په پای کې ټول را نه ولوېږي، زه کولی شم د خپل ځانه ډیر ناخوښه کېږم. یا که زه ناوخته پاڅیرم او بېرې کولو ته اړ شم، نو له ځانه به خفه شم. نه مې خوښېږي چې وضعیت مې وځوروي، خو ځینې وختونه، شیان خورا مایوسه کوونکي وي، او زه د اندیسنو احساس کوم!

۴. له زده کونکو وغواړئ چې په دوه کسيزو یا درې کسيزو ډلو ګروپونو کې کار وکړي ترڅو د هغو شرایطو په اړه خبرې وکړي چې دوی یې په اندیسنو کړي وي. له هغوی وغواړئ چې په وینا کې د کلمې مختلفې بڼې دوه یا درې ځله وکاروئ (اندیسنه، اندیمن، مضطرب/ناخوښه، او داسې نور)

احمد شاه په دې پوه شو چې د ولس د ژوند په اړه لږ معلومات لري. ولې د هغه لپاره دا مهمه وه چې په اړه یې پوه شي؟

احمد شاه ته د مرغۍ په لیدلو کې څه مهم وو؟

ستاسو په اند احمد شاه ولې د خپلو خلکو په منځ کې د تګ راتګ لپاره د بدلو جامو اغوستل ضروري ګڼي؟

څه فکر کوئ چې احمد شاه ولې نوي قوانین وضع کړل چې د ځوان د سختۍ سره مخ شي؟ یا چا څه کول غوښتل؟ ایا تاسو د هغه څه سره موافق یاست؟

د هر نوي قانون سره، ځوان خوشحاله پاتې شو او څرګنده یې کړه چې څنګه ژوند یې پاتې شي. تاسو د هغه سختیو په اړه څه فکر کوئ چې هغه ورسره مخ شو؟

د کیسې په پای کې لوستونکو ته "د بحث وړاندیز شوو ټکو" په نوم پاڼه وګورئ چې د کیسې په اړه د ژور فکر کولو هڅولو لپاره نورې پوښتنې لري. په دې بحث کې د شاملولو لپاره له دې څخه ځینې غوره کړئ، یا یې په بله ورځ د بحث لپاره یې وکاروئ.

د کیسې په پای کې د (ځینې یې د دې لارښود په پای کې بیا چاپ شوي) "وړاندیز شوو لوستونکو د بحث ټکي" په نوم پاڼه وګورئ چې د کیسې په اړه د ژور فکر کولو هڅولو لپاره نورې پوښتنې لري. په دې بحث کې د شاملولو لپاره له دې څخه ځینې غوره کړئ، یا یې بله ورځ د بحث لپاره وکاروئ.

د دریمې ورځې لپاره د فعالیت ارزونه:

د کلیدي نظرونو انعکاس

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی حتی د ښوونکي په مرسته په کیسه کې کوم کلیدي نظرونه منعکس کړي.

کچه ۲: زده کوونکی کولای شي تر یوه حده کیسه انعکاس کړي خو په کلیدي نظرياتو نه پوهیږي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي کیسه انعکاس کړي خو پرته له دې چې د خپل ژوند سره کوم معنی لرونکي اړیکې ورکړي شي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي کیسه انعکاس کړي، د دې انعکاس په اړه توضیحات ورکړي، او کولی شي د کیسې له ځینو اړخونو سره شخصي اړیکه ټینګه کړي.

بوټان : پښې :: دستکشې : لاسونه
 (بوټان د پښو د ساتنې لپاره کارول کېږي لکه څنګه چې
 دستکشې د لاسونو "د ساتنې لپاره" کارول کېږي؛ اړیکه
 د ساتنې لپاره ده.)

۲. له زده کوونکو وغواړئ چې د خپل ژوند او تجربو پر
 بنسټ د نورو مشابهتونو په اړه فکر وکړي. د دوی د فکر د
 هڅولو لپاره ورته مثالونه ورکړئ. تاسو ممکن دا د یو څه
 مشابهت په توګه ورکړئ او زده کوونکي یې بشپړ کړئ:

اوبه : ځښاک :: خواړه : خوړل
 (اوبه هغه څه دي چې مور یې څښو لکه خواړه هغه څه
 دي چې مور یې خوړو. په هره قضیه کې اړیکه د توکي
 او دی چې مور یې ورسره کوو.)

اوره : ډوډۍ :: غوښه : قورمه/کنګ
 (اوره د ډوډۍ یوه برخه ده لکه غوښه په کنګ کې. په
 هره قضیه کې اړیکه د اجزا او هغه څه چې د جوړولو
 لپاره کارول کېږي.)

۳. بیا، زده کوونکو ته بلنه ورکړئ چې د کیسې پورې اړوند
 دا یو څه یا جزوي مشابهت په پام کې ونیسي. دا په تخته
 ولیکئ او زده کوونکو ته بلنه ورکړئ چې بشپړ یې کړي.
 زده کوونکي وهڅوئ چې خپل دلیل تشریح کړي. که
 زده کوونکي وکولی شي خپل فکر توجیه کړي غیر متوقع
 ځوابونه قبول کړئ:

عسکرانو: بې نظمه :: وزیرانو: ----
 (متوقع ځواب "بې اعتباره". عسکرانو بیان شوي هم
 لکه څنګه "بې نظمه" او وزیرانو "بې اعتباره". په هره
 قضیه کې اړیکه "د ډلې او د ډلې ځانګړتیا ده".)

اوبو وړونکی: د اوبه وړول :: موجي: ----
 (متوقع ځواب دا دی چې بوټان "جوړ کړي یا بوټان
 ترمیم کړي". د اوبو وړونکي دنده د اوبو وړل دي لکه
 څنګه چې د موجي دنده د بوټانو جوړول دي. په هره
 قضیه کې اړیکه "د کارګر او کارګر لخوا ترسره کېږي".)

موجي: د بوټانو ترمیم :: سوداګر: ----
 (متوقع ځواب د "نوکو پلورل" دي. یو موجي بوټان
 ترمیموي لکه څنګه چې یو سوداګر توکي پلوري. په
 هره قضیه کې اړیکه "د شخص سره ده او سړی د ژوند
 لپاره څه کوي".)

۵. په دريو يا څلورو داوطلبانو غږ وکړئ چې خپل وضعیت
 ټول ټولګي ته بیان کړي، بیا له دوی وغواړئ چې دا کلمه
 دوه یا درې ځله وکاروي. د مختلفو زده کوونکو وغواړئ
 چې لغت د دوی ژوند اړوند پېښو کې په معنی لرونکو
 متنونو کې استعمال کړي، دا به له زده کوونکو سره مرسته
 وکړي چې د کلمې سره ښه بلد او په مختلفو شرایطو کې
 د هغې په معنی پوه شي.

۲. د ۵-۱ مرحلې وکاروئ چې د زده کوونکو سره مرسته
 وکړي چې د کیسې نور غیر معمولي لغتونه زده کړي لکه:
 بې اعتباره/بې نظمه، خوندیتوب، وهلې، څارلې، تاوان،
 عدالت.

د دریمې ورځې لپاره د فعالیت ارزونه:
 لغتونه

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده
 کوونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کوونکو
 فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکي نشي کولی د هغه کلمو په اړه خبرې
 وکړي یا وکاروي چې تدریس شوي.

کچه ۲: زده کوونکي کولی شي د ۱-۲ کلمو په اړه خبرې
 وکړي او ویې کاروي.

کچه ۳: زده کوونکي کولی شي د ډیرو کلمو په اړه خبرې
 وکړي او ویې کاروي.

کچه ۴: زده کوونکي کولی شي د ټولو کلمو په اړه خبرې
 وکړي او ویې کاروي او دا په فوق العاده مهارت سره
 ترسره کړي.

لغتونه/مفهومونه: تشبیهات

پد مشابهت رامنځ ته کولو دا فعالیت د لغتونو ، مفاهیمو او
 لوړې کچې فکر کولو لپاره په زړه پورې طریقه کیدی شي.

۱. زده کوونکو ته د یو څه په ویلو سره مشابهت تشریح
 کړئ او بېلګه یې په تخته ولیکئ:

مشابهت په یو ځانګړی ډول پرتله کول دي. دا د دوو
 شیانو ترمنځ چې سره ورته وي اړیکې یا ورته والی
 څرګندوي. دلته یو مشابهت دی چې تشریح یې کړئ:
 بوټان د پښو د ساتنې لپاره کارول کېږي لکه لاستونې
 یا دستکشې چې د لاسونو د ساتنې لپاره کارول کېږي.
 په هره قضیه کې اړیکه "د ساتنې لپاره" ده. مور په دې
 ډول یو مشابهت څرګندوو او کله ناکله وایو: بوټان
 په پښو کې لکه دستکشې چې په اغوستل کېږي. د
 دې لپاره چې ستاسو فکر روښانه شي، دا مهمه ده چې
 وواياست چې د اړیکو ماهیت څه دی، نو مور کولی
 شو دا په قوسونو کې واچوو.

ترلاسه کړي. داسې يو څه وواياست:

کله چې په بله بڼه کې پاچا لومړی هغه سړي چې د موچي په توگه يې کار کاوه وليد، کيسه مور ته د ځوان په اړه يوازې يو څو شيان وايي، خو مور کولی شو د هغو څخه ډير څه اټکل کړو چې مور ته ويل کيږي. کوم ډول انگيرنې دي چې مور يې کولی شو چې دا ځوان په اړه څه ډول سړی وي؟ د هغه اټکلونو په اړه فکر وکړئ چې تاسو يې کولی شئ او کوم توضيحات چې تاسو يې د قياس کولو لپاره کاروئ.

له زده کونکو وغواړئ چې لومړی په درې يا څلور کسيزو گروپونو کې او بيا ټول ټولگي سره خپل نظرونه شريک کړي. ځوابونه به توپير ولري، او ډيری ځوابونه د منلو وړ گڼل کيدی شي. د بېلگې په توگه، دوی بنايي ووايي چې ځوان هوبسيار دی (د هغه د روښانه موسکا له امله)، خواریکس (ځکه چې هغه ټوله ورځ کار کوي)، له خپل ژوند څخه راضي او د اندېښنه نه لري (د هغه د وينا له امله چې هغه په خدای باور لري او د اړتيا په صورت کې به بل کوم کار ومومي).

۲. اوس زده کونکو ته وواياست چې ورته فکر د پاچا په اړه هم وکړي:

کله چې پاچا لومړی له ځوان سره ويني، هغه په بله بڼه کې دی. کيسه مور ته ډير څه نه وايي، خو مور کولی شو د کلمو او انځورونو څخه ډير څه اټکل کړو. مور د پاچا اړوند، چې څه ډول شخص دی څه قياس کولی شو؟ د هغه اټکلونو په اړه فکر وکړئ چې تاسو يې کولی شئ او کوم توضيحات چې تاسو يې د پايلو لپاره کاروئ.

له زده کونکو وغواړئ چې لومړی په درې يا څلور کسيزو گروپونو کې نظرونه شريک او بيا خپل نظرونه ټول ټولگي ته ووايي. ځوابونه به توپير ولري، او ډيری ځوابونه د منلو وړ گڼل کيدی شي. د مثال په توگه، دوی شايد ووايي چې پاچا فکر مند دی (ځکه چې هغه غواړي خپل خلک د امکان تر حده درک کړي)، هغه نه غوښتل چې د چا ورته پام شي (ځکه يې بدلي جامې اغوستې وې او هڅه يې کوله چې څوک يې و نه ويني)، او دا چې هغه د هر څه پوهېدو لپاره څه چې اړين وو تر سره کولو ته يې ليواله وو (ځکه چې هغه د خپل ځان د پټولو او خپل هوښت پټ ساتلو لپاره ډير کړاوونو سره مخ وو).

۳. اوس زده کونکي د دوو اصلي کرکټرونو په اړه د پايلو په تصور کولو کې ښکيل کړئ. داسې يو څه وواياست:

د نتيجه په رسمولو يا انځورولو کې د معلوماتو د برخو سره يوځای کول او يو ډول وروستي بيان ته رسيدل شامل دي چې ټولې برخې سره نښلوي او دا هغه څه څرگندوي چې په عمومي توگه د خلکو په اړه

د دريمې ورځې د اجرا ارزونه: تشبیهات

کچه/سويه ۱-۴: د دی لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولگي د فعاليت چارټونو کې د خپلوزده کونکو فعاليت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کونکي نشي کولی چې وړاندې شوو تشبیهاتو ته ځواب ووايي يا يې بشپړ کړي.

کچه ۲: زده کونکي کولی شي لږ تر لږه يو وړاندې شوي مشابهت ته ځواب ووايي يا يې بشپړ کړي.

کچه ۳: زده کونکي کولی شي څو وړاندې شويو تشبیهاتو ته ځواب ووايي يا يې بشپړ کړي.

کچه ۴: زده کونکي کولی شي څو وړاندې شوو مشابهاتو ته ځواب ووايي يا يې بشپړ کړي او کولی شي لږ تر لږه يو اصلي مشابهت جوړ کړي يا يې په جوړولو کې مرسته وکړي.

د سواد اضافي فعاليتونه

که تاسو وخت لرئ، کولی شئ "د سواد زده کړې اضافي فعاليتونو" برخې څخه د نورو فعاليتونو څخه هم کار واخلي.

څلورمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده

په څلورمه ورځ، به تاسو د نتايجو په جوړولو او همدارنگه د پايلو په لاس ته راوړلو تمرکز وکړئ او له زده کونکو به وغواړئ چې دوی د خپل ژوند تجربې کومې چې په کيسه کې ښودل شوو تجربو سره ورته دي، وليکي، او تاسو به د زده کونکو سره نور فعاليتونه، چې تاسې غوره کړي دي د هغوی په خوښه ترسره کړئ.

د پايلو جوړول او د نتايجو چمتو کول

د نتايجو او پايلو د جوړولو دغه فعاليتونه زده کونکي د کيسې په اړه د لوړې کچې فکر کولو ته هڅوي.

۱. زده کونکو ته وواياست چې دوی به اوس د هغو انگيرنو په اړه ډير ژور فکر کولو کې بوخت وي چې د کيسې څخه رامنځ ته کيدی شي. دوی ته يادونه وکړئ چې انگيرنې هغه پوهاوی دي، کله چې کيسه دوی ته مستقيم څه نه وايي، خو دوی کولی شي د کيسې څخه يې

د کیسې مفاهیمو په اړه لیکل

دا فعالیت به زده کونکي وهڅوي چې د کیسې په اړه ډیر ژور فکر وکړي د دې په لیکلو سره چې خلک څنگه د دوی د ژوند شرایطو ته غبرگون ښيي.

۱. زده کونکو ته یادونه وکړئ چې ځوان څنگه د خپل ژوند شرایطو سره مقابله وکړه. چې داسې یو څه ووايست: ځوان سره له دې چې ژوند یې د بدو بدلونونو سره مخ وو، کارکوونکی او زیرک پاتې شو. د هغه ځانګړتیاوې له کبله، په پای کې، هغه د ښه ژوند خاوند او د نورو ته د خدمت کولو توان پیدا کړ.

۲. زده کونکو څخه وغواړئ چې په خپل ژوند کې د داسې حالتونو مثالونو په اړه فکر وکړي، یا په نورو کیسو کې، چې د ځوان د شخصیت څرګندونه کوي. له دوی څخه وغواړئ چې په دوو یا دريو ګروپونو کې کار وکړي ترڅو خپل نظرونه د لیکلو لپاره چمتو کړي. هغوی دې خبرې ته وهڅوئ: خلک څنگه د خرابو شرایطو سره څرنگه مقابله کوي؟ څه شی د دې لامل کیږي چې خلک د بدمرغيو سره سره خواریکښ او زیرک پاتې شي؟

۳. له زده کونکو وغواړئ چې د هغه شرایطو په اړه ولیکي چې دوی په خپلو ګروپونو کې شریک کړي. کله چې د دوی کار پای ته ورسې، له دوی څخه وغواړئ چې ټول ټولګي ته یې لیکنې په لور غږ ولولي. که چېرې د زده کونکو لپاره لیکل ممکن نه وي، نو له دوی څخه وغواړئ چې ټول ټولګي ته د هغو شرایطو په اړه ووايي چې دوی په خپلو ګروپونو کې په بحث کړی دی.

د څلورمه ورځې د اجرا ارزونه: د کیسې مفاهیمو په اړه لیکل

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د شخصي اړونده تجربې په اړه لیکل یا خبرې وکړي.

کچه ۲: زده کوونکی د اړوندې تجربې په اړه په لنډه توګه لیکنې یا خبرې کوي، د ډیرو لږو توضیحاتو سره.

کچه ۳: زده کونکی د ځینو توضیحاتو په کارولو سره د اړونده تجربې په اړه لیکي یا خبرې کوي.

کچه ۴: زده کوونکی د ډیرو په زړه پورې توضیحاتو په کارولو سره د اړونده تجربې په اړه لیکي یا خبرې کوي.

ریښتیا وي. دا کیسه د دواړو احمد شاه او ځوان په اړه توضیحات لري. کله چې مور ټول جزئیات سره یوځای کړو، نو مور د واکمنانو او هغو خلکو چې دوی په حکومت کوي په اړه کومه پایلې ترلاسه کولی شو؟

له زده کونکو وغواړئ چې لومړی په درې یا څلور کسيزو ګروپونو کې نظرونه شریک کړي او بیا خپل نظر ټول ټولګي ته ووايي. ځوابونه به توپیر ولري، او ډیری ځوابونه د منلو وړ ګڼل کیدی شي. د مثال په توګه، زده کونکي کولی شي پدې اړه خبرې وکړي چې که چېرې چارواکي خپل خلک درک کړي څومره اغیزمن دي او که دوی مستقیم خلکو سره خبرې وکړي او غور ورته ونیسي. زده کونکي ښايي په دې هم وغږیږي چې چارواکي که څل هويت پټ کړي کېدای شي ډیر حقایق وويني او واورې یې. شاګردان ښايي دا هم ووايي چې د عامو خلکو لپاره دا ښه ده چې د ځوان په څیر کارکوونکي، زیرک او هوښیار وي، او دا ګار کول به د ټولنې په ښه کولو کې مرسته وکړي او په دې توګه به چارواکي یا واکمنان وکولی شي غوره دندې ترسره کړي.

د څلورمه ورځې لپاره د فعالیت ارزونه: د پایلو جوړول او د نتایجو چمتو کول

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی په کیسه کې د توضیحاتو څخه کومه پایله ترلاسه کړي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي یو ساده نتیجه ترلاسه کړي، لکه "زده کوونکی نشي کولی په کیسه کې د توضیحاتو څخه کومه پایله ترلاسه کړي."

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي داسې پایلې ترلاسه کړي چې د یو یا دواړو ګروپونو اړوند معقوله پوهه وښيي، لکه "پاچاهان به غوره واکمنان وي که دوی خپل خلک درک کړي یا پاچا کولی شي د عادي خلکو څخه ډیر څه زده کړي."

کچه ۴: زده کوونکی د دې توان لري چې د پام وړ پایلې ترلاسه کړي چې ژوره پوهې ښيي، لکه "د سم ډول ژوند هغه ډول شخصیت ته وده ورکوي چې حیاتي یا مهم ارزښت لري یا څه چې اهمیت لري هغه شرایط نه دي چې ژوند مور ته برابر کړي دي، لکي ستاسې د ژوند ډول مهم دی چې څرنگه شرایطو ته ځواب وایي. دومره مهم ندي چې ژوند شرایط راوړي مګر تاسو څنگه. شرایطو ته ځواب ووايي."

پنځمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده

په پنځمه ورځ، به تاسو د سواد زده کړې په څو مهارتونو تمرکز وکړئ او زده کونکي به نور فعالیتونه ترسره کړي چې تاسو ورته غوره کړي دي.

د تشبها تو لیکل

په کیسه کې د تمثیل په بڼه یو پرتله کول شامل دي، کوم چې تاسو ته یو ښه فرصت درکوي چې زده کونکو سره مرسته وکړي چې د وینا په دې شکل پوه شي.

۱. زده کونکو ته یادونه وکړئ چې د کیسې په پیل کې، پاچا وايي، "خو زما فکر د هغوی د ژوند په اړوند دومره محدود دی لکه د یو فیل فکر د ماشي په اړوند."

۲. تشریح کړئ چې تشبیه د پرتله کولو لپاره بله لاره ده چې په هغه کې د "لکه" یا "په" څیر کلمه شامله وي. تشبیه هغه شیان پرتله کوي چې ډیر څه یې سره ورته نه وي خو د پام وړ ورته والی سره لري. د مقایسې په څیر، یو تشبیه هم پرتله کول دي، خو د پرتله کولو بیان یې توپیر لري.

۳. په ګوته کړئ چې په دې تشبیه کې، پاچا پدې معنی دی چې هغه د خپلو خلکو په اړه دومره پوهیږي لکه فیل چې د مچ په اړه پوهیږي - پدې معنی چې هغه په دې اړه ډیر لږ پوهیږي. دوی ته وواياست چې دا د پرتله کولو یو ډول دی چې د ډیری لیکوالانو لخوا کارول کېږي ترڅو د دوی لیکنې په زړه پوري او د دوی ټکي یاد وساتي.

۴. زده کونکو ته دا نور مثالونه په تخته لیکلو او په لور غږ لوستلو سره وښایاست:

نجلۍ د باد په څیر په چټکۍ د میدان څخه منډه کړه.
د هلک وښتان داسې تور وو لکه بې سپوږمۍ اسمان.
د سیلاب څخه مننه، د سیند اوبه د کافي په څیر نسواري وې.

سړی د کب نیولو د لږکي په څیر ډنگر دی.
زما ګوتې د کنگل په څیر سړې دي.

۵. له زده کونکو وغواړئ چې په دوو، دريو یا څلورو کسېزو ګروپونو کې کار وکړي چې خپل مثالونه جوړ کړي او بیا یې له ټول ټولګي سره شریک کړي. دوی ته ځینې نظریات ورکړئ چې د دوی فکر روښانه کړي، لکه:

زه د ----- په څیر ګرم یم.

مور د ----- په څیر ستړی وو.

سړی د ----- په څیر لور و.

ښځه د ----- په څیر هوښیار وه.

دا څوکۍ د ----- په څیر آرامه ده.

دوی د ----- په څیر سخت کار کوي.

همدارنگه زده کونکي وهڅوی څومره چې دوی کولی شي چې د ډیرو اصلي مثالونو په اړه فکر وکړي.

۲. له زده کونکو وغواړئ چې د خپلې کورنۍ له غړو او ګاونډیانو څخه د نورو مثالونو پوښتنه وکړي چې دوی یې په عادي ډول کاروي، او له دوی څخه وغواړئ چې ټولګي ته یې د شریکولو لپاره راوړي.

د پنځمې ورځې لپاره د فعالیت ارزونه: د تشبها تو لیکل

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی یو مثال وړاندې کړي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي یوه یا دوه ساده بېلګې وړاندې کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي څو په زړه پورې نمونې رامینځته کړي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي چې ډیرې دقیقې بېلګې وکاروي او جوړې کړي.

د کیسې د پېښو ترتیبول

په دې فعالیت کې، زده کونکي د کیسې پېښې په تاریخي ترتیب سره تنظیموي. دا به د کیسې په اړه د زده کونکو پوهه پیاوړې کړي او دوی ته به یو بل فرصت ورکړي چې د کیسې د معنی په اړه فکر وکړي.

۱. دا کیسې پېښې په تخته پرته له شمېرو په ترتیب ولیکئ. یا یې په کارټونو یا د کاغذ په پاڼو چې شاوخوا لیردول کیدی شي، ولیکئ. (شمیرې ستاسو د معلوماتو لپاره دي، نو تاسو کولی شئ سم ترتیب په چټکۍ سره وواياست. ۱ لومړۍ پېښه ده؛ ۲ دویمه پېښه ده، او داسې نور.)

پاچا د نورو لپاره د اوبو وړل منع کوي. (۷)

احمد شاه ځوان خپل صدراعظم وټاکه. (۱۳)

د مانۍ نوې عسکر خپله فلزي توره خرڅوي او له لږکیو یې جوړوي. (۱۰)

پاچا د بوټانو جوړول منع کوي. (۵)

احمد شاه دراني د مرغۍ له کتلو څخه یو نظر ترلاسه کوي. (۲)

احمدشاه دراني له يوه حوان موجي سره خبرې کوي. (۴)

حوان موجی د اوبو وړلو کار پیدا کوي. (۲)

احمدشاه ټولو لږکیو وهونکو ته امر وکړ چې د اړیک
عسکر شي. (۹)

احمد شاه د هغه ستونزو په اړه سخت اندېښنودى. (۱)
یوسرى په قتل تورن دى. (۱۱)

احمدشاه په بله بڼه کې د خپلو خلکو په منځ کې
گرځېده. (۳)

د حوان لږکینې تورې یو بې گناه سړی وژغوري. (۱۲)

د اوبو وړونکي د لږکیو وهونکو دنده پیلوي. (۸)

۲. وواياست: دا په کیسه کې ديارلس اصلي پېښې دي.
دلته په گڼو ډول ترتیب شوي دي. راحی چې دوی له
پیل څخه تر پای پورې په سم ډول ترتیب کړو.

له زده کونکو وغواړئ چې لومړی په ۳ یا ۴ کسيزو گروپونو
په بحث وکړي چې پېښې باید څنگه ترتیب شي. بیا به
ټولگی په ټولیز ډول پریکړه وکړئ چې ترتیب یې په څه
ډول دی. زده کونکي کولی شي کارتونو ته په سم ترتیب
حرکت ورکړي یا که چیرې په تخته لیکل شوي وي د پېښو
په پای کې په ترتیب شمېرې ولیکي. زده کونکي به ونه
شي کولی په لومړي سر کې پېښې په سمه توگه ترتیب
کړي. یو ښه بحث ته به اړتیا وي، نو زده کونکو ته وخت
ورکړئ چې فکر وکړي او خبرې وکړي، او که وغواړي
اجازه راکړئ چې کتاب ته مراجعه وکړي.

۳. کله چې زده کونکي د پېښو په ترتیب موافق وي او
ترتیب سم وي، دوی ته وواياست چې دوی هر څه ډیر ښه
ترسره کړي.

د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه

که تاسو وخت لرئ، تاسو کولی شئ "د سواد زده
کړې اضافي فعالیتونو" برخې څخه د نورو فعالیتونو
څخه هم کار واخلي. هغه فعالیتونه غوره کړئ چې
تاسو فکر کوئ ستاسو د زده کونکو لپاره غوره دي. که
تاسو زده کونکي لرئ چې مختلف مهارتونه او علاقې
لري، تاسو ممکن وغواړئ چې ځینې زده کونکي
یو فعالیت ترسره کړي په داسې حال کې چې نور
مختلف فعالیت کوي.

د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه

په هر وخت کې د لوست په ترتیب کې، یا د پنځو ورځو
درسونو پای ته رسیدو وروسته، تاسو ممکن د ټولګي سره
د سواد زده کړې نور فعالیتونه ترسره کړئ ترڅو د احمد
شاه پوهه په اړه د زده کونکو پوهه زیاته شي او د سواد
مهارتونه یې لوړ شي. تاسو کولی شئ د دې موخو لپاره
پدې برخه کې فعالیتونه وکاروئ. (ځینې یې د پورته
درسي پلانونو برخه دي خو په هر وخت کې بیا کارول
کیدای شي.) دا د هغو ماشومانو لپاره خورا مناسب دي
چې د ابخې یا الفبا سره بلد دي او د ډیر شمیر کلمو او
جملو لوستلو او لیکلو کې ستونزه نه لري. هغه فعالیتونه
غوره کړئ چې تاسو فکر کوئ ستاسو د زده کونکو لپاره
ښه دي. که تاسو فکر کوئ چې زده کونکي ډیر تمرین ته
اړتیا لري او د تکرار څخه خوند اخلي تاسو کولی شئ دا
فعالیتونه څو ځله ترسره کړئ.

د کیسې د دوام لیکل

دې چې حوان د پاچا صدراعظمی شي څه به پېښ شي..
دلته هغه مرحلې دي چې تعقیب یې کړي ترڅو زده
کونکي وهڅوي چې کیسې ته یو سلسله راجوره کړي:

۱. شاگردانو ته ووايه: تاسو څه فکر کوئ وروسته له دې
چې حوان صدراعظم شو او د پاچا سلاکار شو؟ تصور
وکړئ چې په سلطنت کې یوه ځانګړې ستونزه رامنځته
شوی او احمدشاه له خپل صدراعظمی څخه وغوښتل
چې په حلولو کې ورسره مرسته وکړي. ستونزه به څه وي؟
صدراعظم به د کوم حل وړاندیز وکړي؟ تاسو کولی شئ
خپل نظرونه وکاروئ چې د دې کیسې یوه لړۍ ولیکئ
ترڅو ونیسې چې څنگه حوان د صدراعظم په توګه پاچا ته
خدمت کاوه.

د پنځمه ورځې لپاره د فعالیت ارزونه:

د کیسې د پېښو ترتیبول

کچه/سويه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده
کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو
فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کونکي نشي کولی هیڅ یوه پېښه ترتیب کړي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي ځینې پېښې په سم ترتیب
کې تنظیم کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي ډیری پېښې په سم ډول
ترتیب کړي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي ټولې پېښې په سم ډول
ترتیب کړي.

وکاروئى ترخو دوى يې په معنى لرونکي متن کې واورې. دا په اصل کې د زده کوونکو د اورېدلو او لوستلو لغتونو پراخولو لپاره يو فعاليت دى، خو تاسو کولى شئ دوى وهڅوئ چې دا ټکي په خپلو ليکنو کې هم وکاروې.

۲. لوبه وکړئ "زه د لغت په اړه فکر کوم." زده کوونکو ته څه نقل ورکړئ چې تاسو يې فکر کوئ او دوى ته بلنه ورکړئ چې اټکل وکړي چې کوم لغت دى. بيا زده کوونکو ته په وار اجازه ورکړئ چې د نورو لغتونو د اټکل کولو لپاره د کلمو په اړه فکر وکړي. د مثال په ډول:

زه کلمې په اړه فکر کوم. دا هغه وزيران تشریح کوي چلند يې پاچا اندېښمن کړى و. ايا تاسو زما خبرې اټکل کولى شئ؟ (بې اعتباره)

زه د يوې کلمې په اړه فکر کوم. دا کلمه د پاچا د جامو تشریح کوي کله چې کې له مانې ووت. ايا تاسو زما خبرې اټکل کولى شئ؟ (زړو يا زاړه)

زه کلمې په اړه فکر کوم. دا هغه ده چې زړه ښځه څه کوي کله چې ځوان هغه په زحمت د اوبو ټوک سطل سره وليده. ايا تاسو زما خبرې اټکل کولى شئ؟ (درلودل ډير زحمت يا مبارزه/هڅه)

زه د يوې کلمې په اړه فکر کوم. دا يوه کلمه ده چې د "امر" معنى لري. پاچا يوله دغو څخه د بوټانو د حورولو کولو، د اوبو د وړلو او داسې نورو لپاره صادر کړه. ايا تاسو زما خبرې اټکل کولى شئ؟ (فرمان)

دا فعاليت د لوبې په روحیه ترسره کړئ. که يوزده کوونکى سم اټکل ونه کړي، د هڅې ستاينه يې وکړئ او نورو ته بلنه ورکړئ چې هڅه وکړي. له زده کوونکو وغواړئ چې کلمو/لغتونو ته اشارې وکړي او نور يې اټکل کړي.

۳. د کيسې د کلمو سره "مترادفات او متضادات" وليکئ. د کيسې څخه يوه کلمه ووايست او زده کوونکو ته بلنه ورکړئ چې ستاسو د کلمې لپاره مترادف، يا متضاد يا د دواړو باره کې فکر وکړي. د مثال په توگه، تاسو ممکن ووايست:

زموږ په کيسه کې موجي ترميم او بوټانو جوړول او احمدشاه ورسره وکتل. ايا تاسو د "ترميم" لپاره د مترادف په اړه فکر کولى شئ؟ يو مترادف د "ترميم" په څير معنى لري. (ممکنه مترادفونه: "پرځای کول"، "خپل حالت ته راوستل"، "اصلاح" او "ښه کول"، وي.)

۲. له زده کوونکو وغواړئ چې په درې يا څلور کسيزو گروپونو تقسيم شي چې خپل نظرونه وڅيړي او د يوې پايلې په اړه پريکړه وکړي. هر زده کوونکى کولى شي يو مختلف تسلسل وليکي، يا په يوه کوچنۍ ډله کې زده کوونکي کولى شي د لړۍ يا دوام د ليکلو لپاره همکاري وکړي. يا تاسو ممکن وغواړئ زده کوونکي په ساده ډول د ليکلو پرته د مختلفو سلسلو لپاره د دوى د نظرونو په اړه بحث وکړئ.

۳. له زده کوونکو وغواړئ چې خپلې پايلې له ټول ټولگي سره شريکې کړي.

۴. تاسو ممکن دا هم وغواړئ چې زده کوونکي له خپلو کورنيو او گاونډيانو سره د احمد شاه دراني په اړه خبرې وکړئ او معلومه کړئ چې لويان د هغه په اړه په څه پوهيږي. تاسو ممکن وغواړئ چې زده کوونکي له کور څخه د درناوي وړ ټولواک په اړه اضافي کيسې راوړي چې د ټولگي سره يې شريکې کړي.

د فعاليت ارزونه: له نمونو سره د جملې ليکل

کچه/سويه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کوونکي او د ټولگي د فعاليت چارټونو کې د خپلو زده کوونکو فعاليت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکى نشي کولى داسې جمله جوړه کړي چې نمونه يا بېلگه تعقيب کړي.

کچه ۲: زده کوونکى کولى شي چې په مرسته د بېلگې په تعقيبولو سره يوه جمله جوړه کړي.

کچه ۳: زده کوونکى کولى شي له يوې څخه ډيرې جملې جوړې کړي چې يوه نمونه تعقيب کړي.

کچه ۴: زده کوونکى کولى شي ډيرې جملې جوړې کړي چې مختلفې نمونې تعقيب کړي.

لغتنه

دا فعاليتونه به د زده کوونکو سره د دوى د لغتونو يادولو کې مرسته وکړي. هره ورځ يو يا ډير ځله ترسره کيدى شي.

۱. په تخته يا ديوال کې يو ځای وټاکئ چې "زموږ نوي کلمې" نومېږي. زده کوونکو ته ووايست چې تاسو د دوى مرستې ته اړتيا لرئ پريکړه وکړئ چې کوم ټکي بايد هلته وښودل شي. په دوره يې ډول، له دوى وغواړئ چې د ښودلو لپاره په زړه پورې کلمه ورډيره کړي. دا کلمه کيدای شي د هغه کتاب څخه راشي چې په ټولگي کې لوستل کيږي يا کيدای شي هره هغه کلمه وي چې د زده کوونکو د ښوونځي کار يا د ښوونځي څخه بهر ورځني ژوند پورې اړه لري. د زده کوونکو سره د کلمې په معنى بحث وکړئ او په يوه يا ډيرو جملو کې يې

اوس تاسو کولی شی د "ترمیم" لپاره د متضاد په اړه فکر وکړئ؟ د متضاد معنی د "ترمیم" مخالف دی. (ممکنه متضادات: "ویجاړول"، "منښل"، "ماتول دي".)

نورې کلمې چې د دې فعالیت لپاره کارول کیدی شي عبارت دي له: غیرقانوني، مرستندوی، خرابي، واسکت.

د فعالیت ارزونه: لغتونه

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د کلمو اټکل وکړي یا مترادفات یا متضادات جوړ کړي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي یوه کلمه اټکل کړي یا یو مترادف یا متضاد پیدا کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي ځینې کلمې اټکل کړي یا ځینې مترادفات او متضادات جوړ کړي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي ډیری کلمې اټکل کړي او ډیری مترادفات او متضادات جوړ کړي.

املا

د املا د مهارتونو د ښه کولو لپاره، د دې فعالیتونو د یو یا څو څخه کار واخلي.

۱. د زده کونکو سره یې بیا تکرار کړئ چې څنګه د لغتونو املا زده کړي، د مطالعې میتود په کارولو سره چې "د بزګر ښځه" لپاره د ښوونکي په لارښود کې تشریح شوي. (یو لغت ته وګورئ، سترګې پټې کړئ او کلمه په لور غږ ووايئ کله چې د کلمې یا لغت د لیدلو هڅه وکړئ، کلمه بیا وګورئ، کلمه پټه کړئ او ویې لیکئ، د اصلي سره یې پرتله کړئ، تر هغې یې تکرار کړئ چې تاسو کلمه په سمه توګه په یوه کرښه کې پرته له دې چې لغت ته وګورئ، درې ځله صحیح ولیکئ.) له دوی څخه وغواړئ چې دا طریقې وکاروي ترڅو د کیسې څخه څلور یا پنځه لغتونه زده کړي، یا که تاسو وخت لرئ. د کلیدي کلمو ترکیب غوره کړئ لکه پاچا، موجی، بدلو جامو کې، فرمان، صدراعظمی، توره، او داسې نور لغتونه لکه مرغی، نظر/فکر، دوکانونو، سطل.

۲. وروسته له دې چې زده کونکو څو لغتونه زده کړي، له دوی امتحان واخلي چې پوه شی، هغه څه تر سره کولی شي چې پاس یې زده کړي دي. ډاډ تر لاسه کړئ چې لغتونه په خونه کې نه دي خپرول شوي یا که وي پوښ یا پټ یې کړئ. لغتونه ووايي په یو وخت یو لغت ووايي او له زده کوونکو وغواړئ چې هغه ولیکي. بیا په تخته باندې لغت ولیکئ او د دوی املا چیک کړئ.

۳. لومړی او دوهم پړاو د کتاب څخه د نورو لغتونو سره تکرار کړئ. ډیری زده کونکي به وکولي شي په یو وخت کې درې یا څلور کلمې زده کړي (د خوړ خو په جریان کې) خود نورو په زده کولو کې به ستونزه ولري. ۴. په هرو څو اونیو کې، له زده کونکو د ټولو هغو کلمو د انتخاب پر بنسټ یوه "ازموینه" واخلي چې دوی یې تمرین کوي. (دوهمه مرحله وګورئ.)

د فعالیت ارزونه: املا

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی هغه لغتونه ولیکلی شي (املا) چې تدریس شوي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي د ښوونکي په مرسته ځینې لغتونه ولیکي (املا) کړي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي ډیری لغتونه ولیکي چې ډیری وخت تدریس شوي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي هغه لغتونه په اسانۍ زده کړي چې مستقلاً تدریس شوي.

ګرامري مفهومونه

د ګرامري مفاهیمو یا مفکورو زده کول د زده کونکو لپاره کېدی شي ستونزمن وي، ځکه چې مفکورې خیالي او متنوع دي. د بېلګې په ډول: ملکې وخوره. (ملکه فاعل او خوړل فعل دی.) بیا تشریح کړئ چې ځینې جملې یو مرکب فاعل یا مرکب فعل لري. دوی د یوې مفکورې د پوهیدو لپاره ډیر مثالونو او په ژبه ښه اسانولو ته اړتیا لري. دا فعالیتونه په صفتونو تمرکز کوي.

۱. زده کونکو ته تشریح کړئ چې صفت د وینا یوه برخه ده زده کونکو ته تشریح کړئ چې صفت د وینا یوه برخه ده چې اسمونه یا ضمیرونه بدلوي (ورتیا، په اړه یې نور څه ووايست). ووايست چې په دې لوست کې به دوی د وینا د دې ځانګړې برخې په اړه نور څه زده کړي.

۲. دا بیانات په تخته ولیکئ او په هریو کې صفت تشریح کړئ: د هغه شانداره امپراطوري د ایران له ختیځ څخه د هندوستان تر شماله.

زده کوونکو ته ووايست: د "شانداره" کلمه یو صفت دی چې د "امپراطوري" (ورتیا یا په اړه یې نور څه ووايست). بدلوي "ختیځ" کلمه هغه صفت دی چې "ایران" بدلوي، او د "شماله" کلمه هغه صفت دی چې "هندوستان" بدلوي. دغه پاچای یې ساری جنرال او عادل حکمران و.

د فعالیت ارزونه: صفتونه

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی په ورکړل شویو جملو کې کوم صفت وپېژني.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي په ورکړل شویو جملو کې یو یا دوه صفتونه وپېژني.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي په ورکړل شویو جملو کې څو صفتونه وپېژني.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي په ورکړل شویو جملو کې ټول صفتونه وپېژني.

رسم کول او بیا ویل

زده کونکي کولی شي د کیسې څخه د صحنو په رسم کولو او ستاسو او نورو سره د دوی په اړه د خبرو کولو له لارې د "د احمد شاه پوهه" په اړه خپله پوهه ښه کړي. هر زده کوونکی به مختلفې هنري وړتیاوې ولري، خو دا تمرین به ټول زده کونکي وهڅوي، پرته له هنري وړتیاوو په پام کې نیولو سره، د کیسې په بیا کتنه کې په تفریح او انفرادي ډول کې ښکېل شي. د دې کړنې اندازه کولو ته ضرورت نشته. د داسې کولو لپاره ځینې گټور گامونه لاندې بیان شوي.

۱. زده کوونکي په دوه کسيزه ډلو ووېشئ. (که د ټولګي د شاگردانو شمېر طاق وي، نویوه درې کسيزه ډله پکې جوړه کړئ).

۲. کتاب داسې پورته ونیسئ چې زده کوونکي یې پوښ ولیدلای شي او وواياست:

د احمد شاه پوهه د کیسې اړوند فکر وکړئ. د انځور کولو لپاره د کیسې څخه یوه صحنه غوره کړئ. کومه صحنه به تاسې رسم کړئ؟ په هغې صحنه کې فکر وکړئ، او داسې یې ځانته مجسمه کړئ چې پوه شئ څه شی مو باید په انځور کې شامل وي. یقیني کړئ چې انځور مو تفصیلي دی، او ډېر څه بیانوي.

زده کوونکو ته وواياست: د "بې ساری" کلمه یو صفت دی چې "جنرال" بدلوي، او د "عادل" کلمه "حکمران" بدلوي. داسې ښکارېدل چې هغه بې اعتباره وزیرانو، جنګیالیو او بې نظمه عسکرانو، بې لیاقتی، او حرص محاصره کړی و.

زده کوونکو ته وواياست: په جمله کې پنځه اسمونه دي: وزیرانو، جنګیالیو، عسکرانو، بې لیاقتی، حرص. د "بې اعتباره"، "وزیرانو" بدلوي. "بې نظمه"، "عسکر" بدلوي.

۳. نورې جملې په تخته ولیکئ او له زده کوونکو وغواړئ چې په هر یو کې صفت یا صفتونه کلمې پیدا کړي. که دوی دا په سمه توګه ونه پېژني، د دوی تېروتنې ومني او سم ځواب ورکړئ. (دا یو ستونزمن مفهوم دی چې زده یې کړي او صفتونو سره بلدتیا لپاره ډیرې تجربې ته اړتیا لري). دلته ځینې جملې دي چې تاسو یې کارولی شئ:

هغه ولیدل یو موجي چې د سوداګر بوتونه یې جوړول. ("سوداګر" د "بوتونه" اسم بدلوي.)

ځوان موجي پر شا تکیه وکړه، او په خوله یې د هغه خوشحالی موسکا وځغلبده.

("ځوان"، "موجي" بدلوي؛ "خوشحالی"، "موسکا" بدلوي؛ د "هغه"، "خوله یې" بدلوي.)

پاچاه په نورو کالیو کې ښار ته ولاړ او ځوان سړی یې پیدا کړ چې د یوې وړې خرابې خونې تر دیوال لاندې ناست و.

("په نورو کالیو"، "پاچا" بدلوي؛ "ځوان"، "سړی" بدلوي؛ "خرابې"، "خونې" بدلوي.)

۴. له زده کوونکو وغواړئ چې اصلي جملې جوړې کړي چې په هغه ډول صفتونه وکاروي چې دوی په بحث کوي. تاسو کولی شئ دا ولېکئ یا یې په شفاهي ډول جوړ کړئ. دوه یا درې جملې غوره کړئ، په تخته یې ولیکئ، او د ټولګي وغواړئ چې په کېده پرېکړه وکړي چې په هغوی صفتونه کوم یو دي.

ورځه جوړ شي. که انځورونه زيات وي نو کولای شئ تر يوه زيات بندلونه يا کتابونه جوړ کړئ. کتاب په ټولگي کې وسائې او له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې د همدې کتاب په مرسته، په رسمونو کې د بيان شويو صحنو په اړه د خبرو له لارې په وړو وړو بونو کې او يا د ټول صنف په وړاندې کيسه له سره تکرار کړي.

د فعاليت ارزونه: رسم کول او بيا ويل

کچه/سويه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولگي د فعاليت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعاليت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

- کچه ۱: زده کوونکي نشي کولی د کيسې پيښې رسم کړی يا کيسه په سم ترتيب تکرار کړي.
- کچه ۲: زده کوونکي کولی شي د کيسې ځينې پيښې رسم کړي او د کيسې ځينې برخې بيا تکرار کړي.
- کچه ۳: زده کوونکي کولی شي د کيسې ځينې پيښې رسم کړي او کولی شي د کيسې ډيرې برخې په سم ترتيب تکرار کړي.
- کچه ۴: زده کوونکي کولی شي د کيسې ځينې پيښې رسم کړي او د کيسې ټولې مهمې پيښې په سم ترتيب تکرار کړي.

د کسي اړوند ليکل

که زده کوونکي په کافي اندازه ښه وليکلی شي، نو کولای شي د کيسې په اړه په بېلابېلو لارو ليکلو سره خپل درک ښه کړي. دلته د ليکلو ځينې فعاليتونه دي چې تاسو يې ممکن وغواړئ چې زده کوونکي يې ترسره کړي. که تاسو فکر کوئ چې زده کوونکي به ليوالتيا ولري نو له دې څخه له يو نه ډير وکاروئ.

۱. زده کوونکو ته ووايئ: پريکړه وکړئ چې په کيسه کې کوم کرکټر ستاسو د خونبې وړ دی. په ليکنه کې، کرکټر تشریح کړئ او تشریح کړئ چې ولې هغه ستاسو د خونبې کرکټر دی.

۲. زده کوونکو ته ووايست: ايا د دې کيسې په هکله کوم څه تاسو ته ستاسو په خپل ژوند کې يو څه يا يو څوک يادوي؟ د دې په اړه وليکئ چې کيسه او ستاسو خپل ژوند څنگه سره ورته دي.

۳. زده کوونکو ته ووايست: د کيسې څخه يو کرکټر غوره کړئ او هغه څه وليکئ چې هغه کرکټر د کيسې په يوه ځانگړي نقطه کې فکر کړی وي. د مثال په توگه، تاسو کولی شئ وليکئ چې دغه ځوان سړي څه فکر کاوه کله چې هغه دا فرمان واوريد چې نور د بوټانو جوړول يا ترميمولو ته اجازه نه شته يا کله چې هغه ماني ته د اړک عسکر په توگه وړل کېږي. يا تاسو کولی شئ هغه څه

۳. له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې خپلو سيالو (نورو زده کوونکيو) ته د هغې صحنې په اړه چې رسمول يې غواړي، او هغه څيزونه چې په انځور کې يې شاملول غواړي، معلومات ورکړي. د رسمونو په اړه خبرې اترې به هغوی تشويق کړي چې د خپلو رسمونو سمه پلانجوړونه وکړي، او د هغه څه په اړه ښه فکر وکړي، چې په انځور کې يې شاملول غواړي.

۴. زده کوونکيو ته پانې او د رسم وسايل، لکه پنسل، يا رنگي ورووېشئ، او زده کوونکيو ته ووايست چې رسمول پيل کړي. تاسې کولای شئ د هغوی په منځ کې وگرځئ او گرځئ او له هغو څخه د هغوی د رسمونو او د هغو د انتخاب د لاملونو په اړه پوښتنې وکړئ. تاسې بايد هرڅوک دې ته وهڅوئ چې يو بل ته د کيسې او خپلو رسمونو په اړه وغږېږي.

۵. کله چې زده کوونکي خپل رسمونه خلاص کړي، لاندې يوه يا زياتې کړنې ترسره کړئ:

- ټول رسمونه د ټولگي پر دېوال سرينس کړئ. درې يا څلور زده کوونکي په وار وار ولاړ کړئ چې خپلو رسمونو ته په اشاره يې ټولگيوالو ته تشریح کړي چې رسم يې څه شی څرگندوي. راتلونکي څو ورځې، هره ورځ درې يا څلور نور محصلين د همدې کار لپاره راوړوئ، تر هغو چې ټول محصلين د خپلو رسمونو په اړه ټولگيوالو ته وغږېږي.
- ټول رسمونه راټول کړئ. يوڅو يې انتخاب کړئ، چې د کيسې مهمې صحنې بيانوي؛ يو يا دوه د کيسې له پيل څخه، يو يا دوه، د کيسې له مينځه، او يو يا دوه د کيسې له پايه. دغه ټاکلي رسمونه په بي ترتيبه توگه پر دېوال سرينس کړئ، او له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې صحيح ترتيب يې معلوم کړي. د زده کوونکيو په خوښه او فرمايش رسمونو ته حرکت ورکړئ، تر هغو چې ټول راضي او قانع شي چې انځورونه په سم ترتيب اېښودل شوي دي.

په راتلونکيو څو ورځو کې د رسمونو له اصلي مجموعې څخه د رسمونو يوه بله مجموعه انتخاب کړئ، او بيا هم له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې سم ترتيب يې معلوم او تعيين کړي. (که زده کونکو د دې لارښود شاته د لارښوونو په کارولو سره هغه کتابونه کارولي وي چې دوی جوړ کړي دي، ۴-۵ زده کونکي دې د ټولگي مخې ته په ترتيب سره ودرېږي او خپل کتابونه دې وښوي.) له پاتې ټولگي څخه وغواړئ چې په دې پريکړه کې مرسته وکړي چې زده کونکي بايد په سم ترتيب کې ودرېږي.

• ټول رسمونه رايوځای کړئ. د کيسې د ترتيب مطابق يې ترتيب کړئ او سره ويې تړئ، چې صنفی کتاب

ولیکې چې پاچا فکر کاوه کله چې هغه یو فرمان صادر کړ چې خوان ته سختي جوړه کړي.

د فعالیت ارزونه: د کسي اړوند لیکل

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نشي کولی د پیسو یا کرکټرونو په اړه ولیکي.

کچه ۲: زده کوونکی کولی شي د ښوونکي په مرسته د پیسو او کرکټرونو په اړه لږ څه ولیکي.

کچه ۳: زده کوونکی کولی شي د پیسو او کرکټرونو په اړه ولیکي او یو شمیر ښه توضیحات ورکړي.

کچه ۴: زده کوونکی کولی شي د پیسو او کرکټرونو په اړه اوږده لیکنه وکړي، چې په کیسه باندې د ښو پوهېدلو څرګندونه کوي.

مشوره ورکړئ چې یو لړ داسې انځورونه جوړ کړي چې د کیسې د اصلي صحنو په وریادولو کې ورسره مرسته وکړي. یا تاسو وړاندیز کوئ چې دوی د کیسې د اصلي صحنو د یادونې پر اساس سکېچونه جوړ کړي.

۴. د تمرین لپاره زده کونکي په کوچنیو ګروپونو یا ډلو وویشئ، هر یو به په خپل وار کیسه په خپلو کلمو کې بیانوي، نور ګډونوال یا د ګروپ ملګري به ورته غور نیسي. (په ګروپونو کې د دوی د کار کولو سره، ډیری زده کونکي کولی شي په یو وخت کې تمرین وکړي). اوریدونکي باید په دقت سره غور ونیسي او که چیرې وینا کوونکی یو څه هیر کړي باید اوریدونکي یې وهڅوي. هرڅوک باید له ټولګي د باندې، د کیسې تر تمرین وړاندې په صف کې دوه یا درې ځله د هغې تمرین وکړي. دغه تمرین ښايي دوه یا درې اونۍ وخت ونیسي.

۵. کله چې زده کوونکي داسې احساس کړي چې نور چمتو دي، نو له هغوی څخه یو څو خپل خوښي (رضاکار) را وبولئ چې د ښوونځي یوه بل ټولګي ته کیسه وکړي. (د بل صف په وړاندې د کیسې په ځانګړې ادا لوستل به یو ښه ساتبری او د شاباسي وړ وي!). اړینه نه ده چې هر زده کوونکی دې کیسه ولولي. ځینې زده کوونکيو ښايي شرمناک وي، چې په هغه صورت کې باید د ټولګي په مخ کې کیسه کولو ته اړ نه ایستل شي.

د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په خیر

د کیسې "اجرا" پدې کې شامله ده چې زده کونکي په شفاهي ډول په خپلو الفاظو کې کیسه تکرار کړي، پرته له دې چې کتاب ته وګوري، په بل عبارت، د "کیسه ویونکي" په توګه. دلته موخه دا ده چې تاسو څنګه کولی شئ له زده کونکو سره مرسته وکړئ چې د کیسې بیا ویل زده کړي.

۱. د کیسې لومړۍ او وروستۍ جمله ولیکئ. دا جملې پر تخته ولیکئ، او یا یې پر یوه پاڼه ولیکئ او پر دېوال یې سربس کړئ، چې زده کوونکي یې وویني:

نړدې دوسوه او پنځوس کاله وړاندې لوی احمد شاه دراني پر افغانستان باندې حکومت کاوه.

او احمد شاه بابا، د معاصر افغانستان پلار، پدې پوه شو چې هغه خپل صدراعظم پیدا کړ، هغه سړی چې د اړتیا وړ لیاقت یې درلود ترڅو د هغه د امپراطورۍ په اداره کولو کې ورسره مرسته وکړي، خپل خلک په عادلانه توګه اداره کړي، او د هغوی ژوند ښه کړي.

۲. زده کوونکيو ته ووايست چې تاسې غواړئ هغوی دې کیسه په خپلو الفاظو سرتريابه ولولي، خو هغوی باید هغه لومړۍ او دوهمه جمله ونه لیکي چې تاسې لیکلي.

۳. له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې په فردي توګه، یا له ملګري یا ډلې سره په ګډه، د کیسې پېښې له سره په زړه کړي، او یو له بل سره په خپلو الفاظو د کیسې په راجوړولو کې مرسته وکړي. که اړتیا ولري، نو زده کوونکيو ته اجازه ورکړئ چې بیرته کیسې ته مراجعه وکړي، یا زده کوونکيو ته

د فعالیت ارزونه: د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په خیر

کچه/سویه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولګي د فعالیت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعالیت معلومولو لپاره دا درجې وکاروئ.

کچه ۱: زده کوونکی نه شي کولای چې ان د ښوونکي په مرسته قصه ووايي.

کچه ۲: زده کوونکی کولای شي چې د قصې اساسي ټکي بیان کړي خو بې نظمې او بې جوړښته وي، او کله کله یې ژبه هم بندېږي. معلومېږي چې هغه یې میخانیکي زده کړي وي.

کچه ۳: زده کوونکی قصه بیانولای شي، د قصې ټول عناصر په وضاحت ویلای شي. قصه ویل یې مناسب دي او لغاتونه یې تخلیقي دي.

کچه ۴: زده کوونکی په خورا ښه ژبه قصه بیانولای شي. خبرې کوونکی کېدای شي په طنز، احساساتي، تخیلي او یا خوښۍ باندې قصه بیا ووايي.

د نندارې (تمثيل) په بڼه د کيسې وړاندې کول

زده کوونکي کولای شي د خپل ټولګي، يا د کوم بل ټولګي په منځ کې د کيسې د نارسمي تمثيل له لارې د کيسې په اړه خپله پوهه غښتلې کړي، او کيسه په خپل تعبير خلکو ته وړاندې کړي.

زده کوونکي د تمثيل لپاره ځانګړيو جامو يا وسايلو ته اړتيا نه لري. هغوی دې يوازې د کيسې د خبرو ويناوې ووايي، او د صحنو د تمثيل په ترڅ کې دې له حرکتو او اشارو کارواخلي، يا کولای شي ځينې ساده وسايل هم وکاروي. تاسې بايد د تمثيلي پارچې د ډايرکټر يا لارښود په توګه، هغوی ته لارښوونې او مشورې ورکړئ، خو له يو يا دوه ځله تمرين وروسته به هغوی خپله وغواړي چې کيسه بيا بيا تکرار کړي، او له هرځل تکرار سره به زده کوونکي نور هم تکړه کېږي. لاندې د تمثيلي پارچې په بڼه د کيسې د پيلولو ځينې لارې چارې بيانېږي:

۱. زده کوونکيو ته وواياست چې دا ځل به هغوی کيسه د تمثيلي پارچې په بڼه وړاندې کوي. هغوی ته يې روښانه کړئ چې ځينې زده کوونکي به تمثيلګران، او ځينې نور به يې نندارچيان وي، او هر وګړی به دواړه کرداره ترسره کړي.

۲. وروسته، په يوه کالم يا ستون کې، د کيسې کرکټرونه په تخته يا د کاغذ په يوه لويه ټوټه کې ليست کړئ چې هر څوک ليست وګوري:

ځوان سړی	احمد شاه بابا
د مانۍ عسکر	تورن سړی
بوډۍ ښځه د اوبو سطل سره	د ښار وګړي
بوډا سړی چې لرګي يې په شا وړل	

يوې يوې خبرې تېر شئ، او د هغې د کردار د تمثيل لپاره د زده کوونکيو له منځه خپل خوښي (رضاکار) ممثل راوبولئ. داسې وواياست "څوک غواړي زموږ په لوبو کې ځوان سړی وي؟" يو خپل خوښی انتخاب کړئ، او نوم يې د خبرې له

نوم سره جوخت وليکئ. دې کار ته تر هغو دوام ورکړئ چې د هرې برخې د تمثيل لپاره زده کوونکي پيدا کړئ. ممثلينو ته وواياست چې هر ممثل به خپله برخه په خپله راجوړوي. د دې معنا دا ده چې هغوی دې د کتاب خبرې اترې نه کاروي، بلکې خپل الفاظ دې ورته جوړ کړي.

۳. هغوی ته وواياست چې تاسې به دغه تمثيل څو ځله په صنف کې تکرار کړئ، او هر زده کوونکي به د تمثيل فرصت ترلاسه کړي. هغوی ته وواياست، هر هغه زده کوونکي چې په تمثيل کې برخه نه اخلي، د اوربډونکي په حيث هماغه اندازه مهم کردار ترسره کوي. څرګنده يې کړئ چې تاسې به د تمثيلي پارچې د ډايرکټر يا لارښود دنده ترسره کوئ او هغوی ته به د تمثيل د ښه او غوره پرمختګ لپاره مشورې او لارښوونې کوئ، خو هغوی بايد کيسه په خپل تعبير تمثيل کړي. يعنې هغوی بايد د هرې صحنې په تمثيل کې خپل ځاني الفاظ، اشارې، او حرکتونه وکاروي.

۴. د کيسې د بېلابېلو صحنو د تمثيل لپاره د خونې په منځ کې ساحه تعيين کړئ (موچي خونې، د ارګ/مانۍ، وغيره) او بيا له اوربډونکيو غوښتنه وکړئ چې د تمثيل ځای ته مخامخ کېښي. هغوی د صحنې له اړتيا سره سم کېښوئ. هغه زده کوونکي چې په صحنه کې نه دي، د صحنې يوه لوري ته يې ودروئ، تر هغو چې وار يې را ورسېږي. ممثلان صحنې ته راوبولئ، او هغوی ته مخه ورکړئ چې صحنه په خپله راجوړه کړي. کله چې زده کوونکي نه پوهېږي چې څه ووايي، نو کولای شئ يوه کومکي جمله ورته وواياست، خو هيله ده چې هغوی به ژر وپوهېږي او سمه دنده به ترسره کړي.

۵. د تمثيلي پارچې په پای کې له ممثلانو غوښتنه وکړئ چې له ټولو ټولګيوالو سره د پارچې د تمثيل په اړه په بحث او تبصرو کې برخه واخلي. هغوی د لاندې پوښتنو ځوابونې ته راوبولئ:

ممثلانو کوم رول ډېر ښه تمثيل کړ؟

د ممثلانو راتلونکي ډله د تمثيل د لاسه کولو لپاره څه کولای شي؟

اوربډونکيو کوم رول ښه ترسره کړ؟

ممثلان د راتلونکي تمثيلي پارچې د لاسه کولو لپاره څه کولای شي؟

۶. ډېری زده کوونکيو د کيسې د تمثيل د وار په ترلاسه کولو ډېر خوشحاليږي، او خوند ورکوي. هرځل چې نوې

ډله ممثلان راځي، ويناوې به په مختلف انداز وړاندې کوي، بېلې نښې او بېل ډول حرکات به ترسره کوي ... د هغوی کړنې به له کيسې څخه د هغوی د ځاني تعبير استازيتوب کوي، او څرنگه چې هره کيسه په يوه بېله بڼه تعبيرېدای شي، نو د کردار او تمثيل بېلښت او توپير هم بايد وستايل شي، او يادونه يې وشي.

د فعاليت ارزونه: د کيسې ډراماتيک کول

کچه/سويه ۱-۴: د دې لارښود په شا کې چمتو شوي د زده کونکي او د ټولگي د فعاليت چارټونو کې د خپلو زده کونکو فعاليت معلومولو لپاره دا درجې وکاروي.

کچه ۱: زده کوونکی بې مفهومه غږېږي، د ترسره کولو په وخت کې د بيان نشتوالی، او د کرکټر کړنې يا وينا په ياد نه لري.

کچه ۲: زده کونکی په اورېدونکي ډول خبرې کوي او سمې کړنې او وينا انځوروي خو د خبرو پر وخت يې حرکات دومره څرگند نه وي.

کچه ۳: زده کونکی په روښانه توگه خبرې کوي، سم عمل او وينا انځوروي، او په الفاظو او عملونو کې څرگند وي.

کچه ۴: زده کوونکی سمې کړنې او خبرې انځوروي، ډېره څرگنده ژبه کاروي، او د کرکټر ژوندی تفسير جوړوي.

حِينِي وِرَانْدِيَز شُوو لوستونكو د بحث ټكي:

(په كتاب كې د بحث نور ټكي وگورئ.)

- تاسي څه فكر كوي چې لركي ماتونكي كومې ځانگړتياوي لري؟ وگوري كه تاسي وكولاى شي پنځه ځانگړتياوي وليكلئ. (د لركي ماتونكي د ځانگړتياوو بيلگې صبر، مقاومت كول، ميرانه، سخاوت، ايمانداري، هيله، ايمان، او درك دي.)
- دغو ځانگړتياو څرنگه گټه درلوده (الف) د لركي ماتونكي لپاره (ب) د پاچا احمد شاه لپاره؟
- آيا دا ځانگړتياوي به ستاسي پخپل ژوند كې گټورې وي، تاسي ولي دا فكر كوي؟
- هغې بيلگې وليكلئ چې تاسي فكر كوي هغه ځانگړتياوي چې ځوان سړي لري او كيداى شي هغه به ستاسي لپاره په كور، په ښوونځي، او يا ستاسي په راتلونكي ژوند كې د يوه بالغ كس په توگه گټورې وي.
- تاسي څه فكر كوي چې څه ځانگړتياوي پاچا احمد شاه درلودې؟ وگوري كه تاسي وكولاى شي پنځه ځانگړتياوي يې وليكلئ. (د احمد شاه ځانگړتياوي دا دي: هوښياري، پوهيدنه، استعداد، خواخوږي، درك، ميرانه، تواضع، قاطع، عادل، او مسوليت. قاطع، عادل، او مسوليت.)

له کورنۍ سره د کیسې شریکول

کله چې زده کوونکیو ټولې "نورې کړنې" بشپړې کړي، او د خپلې زده کړې په اړه ډاډه شي، نو سلا ورکړی چې خپلې هڅې له کورنیو سره شریکې کړي. لاندې په دې اړه ځینې سپارښتنې وړاندې شوي:

۱. رسامې او کیسه کول: له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې خپل رسمونه کورته یوسي. هغوی ته سپارښتنه وکړئ چې د کیسې لنډیز ترتیب کړي، او بیا هغه څه شرح کړي چې په انځور کې رسم شوي دي.

۲. په ځانگړې ادا او وزم کیسه کول: کله چې زده کوونکي ډاډه شول چې کیسه په روانۍ سره نورو ته بیانولای شي، او ډاډه شول چې په ځانگړې ادا او وزم یې هم لوستلای شي، نو غوښتنه ورڅخه وکړئ چې د خپلې کورنۍ غړيو ته یې واوروي.

۳. د کیسې تمثیل: که یوشمېر زده کوونکي یوځای سره اوسېږي، هغوی ته سپارښتنه وکړئ چې له ښوونځي بهر سره راټول شي، او د خپلو کورنیو په وړاندې تمثیلي ننداره ترسره کړي او یا که ممکنه وي، د کورنیو غړي ښوونځي ته راوبولي، او په ښوونځي کې ورته تمثیلي ننداره وړاندې کړي.

له کورونو د کیسو راټولول

کله چې د "د احمد شاه پوهې" کیسه د دې لارښود په اساس په ټولگي کې تدریس کوي، ستاسو زده کوونکو ته به فرصت وي چې له خپلو کورنیو څخه د ورته فولکلوري کیسو په اړه پوښتنه وکړي چې دوی ورسره اشنا دي.

۱. زده کوونکو ته ووايست چې د دوی د کورنۍ غړي، ښایي د خلکو په اړه په ډېرو کیسو پوه وي، د کومو له پښو یې ډیر څه زده کړي وی، لکه کومه یوه چې تاسې یې په ټولگي کې لولئ. هغوی ته ووايست تاسو غواړئ چې د دوی د کورنۍ غړيو په ځانگړې توگه د مور او پلار او سره د مرکو له لارې نورې ځینې داسې کیسې ومومئ، نیانیکه، تره، عمه، ماما او نور لویان چې کیدای شي د ماشومانو کیسې یا نورې تدریسي کیسې. هغوی ته ووايست چې:

د احمد شاه پوهې کیسه د افغان دود څخه. دلته ستاسو دنده ده: د خپلې کورنۍ او کاونډیانو د فولکلوريکي او ښوونیزو کیسې په اړه پوښتنه وکړئ چې دوی ته یادي وي. له هغوی څخه وغواړئ چې تاسو ته د دوی د خوښې کیسه ووايي. څومره ښه چې یې لیکلای شئ وبې لیکئ، یا یې ښه په یاد وساتئ چې بیا یې ووايست، او هغه پند له ځان سره ټولگي ته راوړئ.

۲. زده کوونکو ته یوه یا دوه اونۍ وخت ورکړئ چې په کور کې له خلکو سره خبرې وکړي او د هرې کومې کیسې په اړه چې د کورنۍ کوم غړي یې لري معلومات تر لاسه کړي. کله چې زده کوونکي کیسې راوړي، دلته یې د ترسره کولو لپاره ځینې فعالیتونه:

- الله زده کوونکو وغواړئ چې د کبې د څرگندولو لپاره انځورونه جوړ کړي، په ټولگي کې د انځورونو په اړه خبرې وکړي، او بیا یې کور ته یوسي چې هغو خلکو ته یې وښيي چې کبې یې ورته ویلي دي.
- له زده کوونکو وغواړئ چې کبې په خپلو الفاظو ولیکي، د کبې مطابق عکسونه جوړ کړي، او ساده کتابونه ترې جوړ کړي چې بیا یې هغو لویانو ته ورکړي چې د کیسې یې ورته کړي دي. (د ساده کتاب د کبې په اړه د لارښوونو لپاره راټلونکي پاڼه وگورئ).
- ځینو لویانو ته بلنه ورکړئ چې ښوونځي ته راشي چې خپلې کیسې له ټول ټولگي سره شریکې کړي.

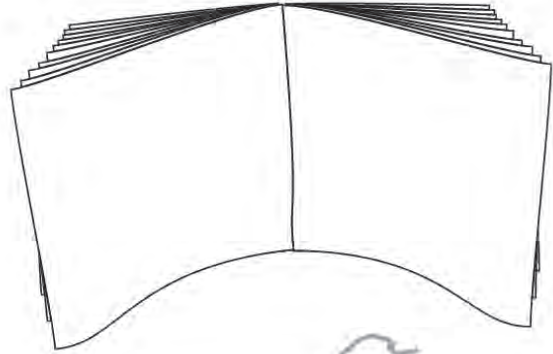
د ساده کتاب جوړولو لارښوونې

د کاغذ خوټوټې، ټولې یوځای، په نیمې کې کت کړئ.

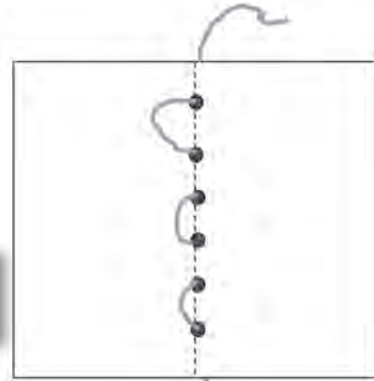

د کاغذ د کت کړيو څوکو په اوږدو کې سوري جوړ کړئ. (دغه سوري باید پر ټولو پاڼو پر یوه ځای وي). د دې کار لپاره له سوري کوونکي، قیچي یا چاقو څخه کار واخلي، که دا ممکن نه وي نو د یوځای کیدلو لپاره په لاندې ډول عمل وکړئ.

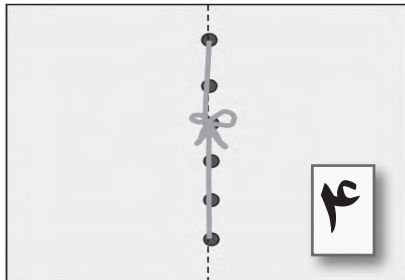
۱

۳

ټولې پاڼې پرانیزي، او یقیني کړئ چې ټول سوري پر یوه لیکه برابر دي. له شا لوري په سوريو کې تېروبر تار وپيښئ او ټولې پاڼې سره وگنډئ

د تار سرونه بڼه کش کړئ او کلک یې وټړئ.

د سټیپلر په وسیله د یوځای کولو نمونه

د یوځای کیدلو بدیلې لارې:

سټیپلر: له لومړي پړاو وروسته، پاڼې د کتاب په څیر کات کړئ، کات شوي څنډې دوه درې ځایه سټیپلر کړئ.

سړینس: په کات شوو څنډو سړینس ووهئ، پاڼې سره نږدې کړئ. ځان ډاډه کړئ، مخکې له دې چې زده کوونکي په کتابونو کار پیل کړي، سړینس بیخي وچ شوي وي.

گنډل: د پاڼو د گنډلو لپاره له یوې قوي ستنې او تار څخه کار واخلي او کات شوي څنډې وگنډئ. (ستنې په خوندي ځای کې کېږدئ چې څوک په ځان خور نه کړي.)

تاسي او ستاسې زده کوونکي کیدای شي د کتاب د یوځای کیدلو لپاره له دې هم ښې لارې پیدا کړئ.

د فاطمې د سفرونو د نقشي لپاره د دې پاڼې شاته وگورئ.

د زده کونکي د فعالیت ارزونه

د احمد شاه پوهه قصې لپاره

د زده کونکي نوم: _____

د تسلط سطح

۴	۳	۲	۱	زده شوي مهارتونه
				لومړۍ ورځ: وړاندوينې کول
				دوهمه ورځ: یادول او د پایلو جوړول
				درېیمه ورځ: په قصه کې د کلیدي نظرونو منعکسول
				درېیمه ورځ: د لغتونو جوړول
				درېیمه ورځ: لغات او مفکورې (تشابهات)
				څلورمې ورځ: د پایلو جوړول او د نتایجو انځورول
				څلورمې ورځ: د کیسې د مفهومونو اړوند لیکل
				پنځمه ورځ: د تشابهاتو لیکل
				پنځمه ورځ: د کیسې د مفهومونو اړوند لیکل
				د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه
				د کیسې د دوام لیکل
				لغتنونه
				املا
				ګرامري مفاهیم (صفتونه)
				رسم کول او بیا وپل
				د کیسې اړوند لیکل
				د قصې بیا وپل لکه د قصه وپونکي په څیر
				د کیسې ډراماتیک کول

کولای شئ دا چارټونه بیا جوړ کړئ او د خپلو زده کوونکو د مهارتونو د انکشاف، چې تاسې یې په ټولګي کې درس ورکوئ د مسیر د ټاکلو لپاره استعمال کړئ. د هرې ورځې د فعالیت په پای کې د مهارت د سطحې د توضیح لپاره لطفاً د مهارت د فعالیت ارزونه چارټ ته مراجعه وکړئ.

د ټولګي د فعاليت ارزونه

نېټه: _____ د ټولګي شمېره/پېژندنه: _____

د هويو د کتاب عنوان: د احمد شاه پوهه

دا _____ د هويو کتاب ما د زده کوونکو سره استعمال کړی دی.

په ټولګي کې د زده کوونکو شمیر: _____

د تسلط سطح *

۴	۳	۲	۱	زده شوي مهارتونه
				لومړۍ ورځ: وړاندوينې کول
				دوهمه ورځ: یادول او د پایلو جوړول
				درېیمه ورځ: په قصه کې د کلیدي نظرونو منعکسول
				درېیمه ورځ: د لغتونو جوړول
				درېیمه ورځ: لغات او مفکورې (تشابهات)
				څلورمې ورځ: د پایلو جوړول او د نتایجو انځورول
				څلورمې ورځ: د کیسې د مفهومونو اړوند لیکل
				پنځمه ورځ: د تشابهاتو لیکل
				پنځمه ورځ: د کیسې د مفهومونو اړوند لیکل
				د سواد زده کړې اضافي فعالیتونه
				د کیسې د دوام لیکل
				لغتنونه
				املا
				ګرامري مفاهیم (صفتونه)
				رسم کول او بیا ویل
				د کیسې اړوند لیکل
				د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په څیر
				د کیسې ډراماتیک کول

* هرې سطح ته رسیدونکي ټول زده کوونکي وشمیری

د ښوونکي لارښود کې دا فعاليتونه شامل دي:

- د هوپو د کتابونو د لړۍ پېژندنه
- د دې کيسې موخه
- دا لارښود څنگه له تاسې سره مرسته کولای شي
- لومړۍ ورځ: د کيسې لومړۍ لوستنه
- دوهمه ورځ: د کيسې دوهمه لوستنه
- درېيمه ورځ: د کيسې درېيمه لوستنه
- د سواد د مهارتونو جوړول: لغتونه او مفکورې
- څلورمه او پنځمه ورځ: د سواد مهارتونو نوره وده:
- د پايلو جوړول/ليکل، د کيسې ترتيب او د مفاهيمو ليکل
- د سواد زده کړې اضافي فعاليتونه
- د جملې د نمونې سره ليکل
- نور لغتونه او املا
- گرامري مفهومونه
- د کيسې په اړه ليکل
- رسم کول او بيا ويل
- په ځانگړې ادا د کيسې لوستنه
- د نندارې (تمثيل) په بڼه د کيسې وړاندې کول
- له کورنۍ سره د کيسې شريکول
- له کورونو د کيسو راټولول
- همداراز په دې لارښود کې:
- د يو ساده کتاب د جوړولو لارښوونه
- د زده کوونکو د اجرا د ارزونې چارټ
- د ټولگي د اجرا د ارزونې چارټ

